

Krizové řízení a plánování

Vlastimil Mička

Bakalářská práce
2006

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta aplikované informatiky

Ústav elektrotechniky a měření

akademický rok: 2005/2006

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Vlastimil MIČKA
Studijní program: B 3902 Inženýrská informatika
Studijní obor: Bezpečnostní technologie, systémy a management

Téma práce: Krizové řízení a plánování

Zásady pro vypracování:

- 1) Práci zpracujte jako učební pomůcku pro "Bezpečnostní managery"(Security managery) pracující ve státní správě.**
- 2) Využijte vlastních zkušeností zejména v oblasti koordinace činnosti mezi PČR a ostatními orgány státní správy(Obecní policie, HZS, řízení kraje, obce)**

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1) JUDr. Laucký Vladimír: Řízení technologických procesů v průmyslu komerční bezpečnosti UTB 2005 (v tisku)

2) JUDr. Laucký Vladimír: Technologie komerční bezpečnosti II. UTB 2004

3) Zákon č. 240/2000Sb o krizovém řízení ve znění zák. č. 320/2002Sb

4) Zákon č. 239/2000Sb o integrovaném záchranném systému

5) Ústavní zákon č. 110/1998S o bezpečnosti ČR

6) Panocha Václav: Integrovaný záchranný systém v ČR Armex-Langer nakladatelství a vydavatelství Praha 2001

7) Poznámky ze studia předmětu "Speciální bezpečnostní technologie"

8) Magazín Security červenec-srpen 2003

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Vladimír Laucký

Datum zadání bakalářské práce:

14. února 2006

Termín odevzdání bakalářské práce:

13. června 2006

Ve Zlíně dne 14. února 2006

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
pověřený děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

V této práci jsem popsal vznik a vývoj krizového řízení. Dále jsem uvedl stručný popis krizového řízení včetně legislativy v návaznosti na integrovaný záchranný systém v České Republice . Integrovaný záchranný systém je významnou složkou v oblasti záchranných a likvidačních prací a havarijního plánování. Jako základní složku IZS jsem vyzvedl činnost a úkoly PČR v rámci krizového řízení a plánování a její spolupráce s ostatními složkami IZS a orgány státní správy.

ABSTRACT

I describe genesis and progress of crises management in my bachelor's work. I introduce short description of crises management including legislative continues to integrated wrecking system in Czech Republic. Integrated wrecking system is important component in part of wrecking work and emergency planning. I pick up activity and work of police in crises management and planning and cooperation with other branch of integrated wrecking system and administrative.

Chtěl bych poděkovat vedoucímu své práce JUDr. Vladimíru Lauckému za cenné připomínky a dále pracovníkům krizového řízení Jihomoravského kraje, OŘ PČR ve Zlíně a Městského úřadu v Otrokovicích za poskytnutí rad k problematice krizového řízení a plánování. .

Prohlašuji, že jsem na celé diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.

Ve Zlíně, 12. 06. 2006

Vlastimil Mička

OBSAH

1. ZÁKLADNÍ POJMY	10
2. KRIZOVÝ ZÁKON	13
2.1. PŘEDMĚTEM ÚPRAVY JE :	13
2.2. DEFINICE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ.....	13
2.3. ORGÁNY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ.....	13
3. KRIZOVÝ MANAGEMENT.....	17
3.1. TERMÍNEM KRIZOVÝ MANAGEMENT.....	17
3.2. ČINNOST KM JE SOUSTŘEDĚNA ZEJMÉNA NA:	19
3.3. STRUKTURA KM NA ÚROVNI ÚZEMNÍCH ORGÁNŮ:	19
3.4. LEGISLATIVA KRIZOVÉHO MANAGEMENTU	24
4. ZÁKON O HOSPODAŘSKÝCH OPATŘENÍCH PRO KRIZOVÉ STAVY	28
4.1. PŘEDMĚTEM ÚPRAVY JE :.....	28
4.2. VYMEZENÍ POJMŮ	28
4.3. PLÁNY HOSPODAŘSKÝCH OPATŘENÍ :	30
5. KRIZOVÝ PLÁN	30
5.1.DEFINICE KRIZOVÉHO PLÁNU	30
5.2.CÍLE KRIZOVÉHO PLÁNOVÁNÍ.....	30
5.3. ZPRACOVATELÉ KRIZOVÝCH PLÁNŮ :	31
5.4. KRIZOVÉ PLÁNY SE PRO ÚČELY ZPRACOVÁNÍ METODIKY DĚLÍ NA:	31
5.5. NÁLEŽITOSTI KRIZOVÉHO PLÁNU	32
5.6. PLÁN KRIZOVÉ PŘIPRAVENOSTI.....	33
6. INTEGROVANÝ ZCHRANNÝ SYSTÉM.....	34
6.1.DEFINICE IZS.....	34
6.2. PŘEDMĚTEM ÚPRAVY JE :	34
6.3. CHARAKTERISTIKA IZS:	35
6.4. STRUKTURA IZS :.....	35
6.5. SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU :	35
6.6. KOORDINAČNÍ ORGÁNY IZS :	36
6.7 IZS A HAVARIJNÍ PLÁNOVÁNÍ	37
6.8. OBSAH HAVARIJNÍHO PLÁNU :	37
6.9.HAVARIJNÍ PLÁN KRAJE- ZÁKLADNÍ ČÁSTI :	37

6.10. HAVARIJNÍ PLÁN KRAJE – DALŠÍ DOKUMENTY:	39
6.11. AKTUALIZACE HAVARIJNÍHO PLÁNU	40
7. ČINNOST A ÚKOLY POLICIE V RÁMCI KŘ A PLÁNOVÁNÍ	40
7.1. VNITŘNÍ BEZPEČNOST A VEŘEJNÝ POŘÁDEK – PRÁVNÍ PŘEDPISY	40
7.2. ŘÍZENÍ POLICIE ČR.....	41
7.3. PRACOVISŤE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZÍDIA	41
7.4. PRACOVISŤE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ KRAJSKÉ SPRÁVY PČR.....	42
7.5. PRACOVISŤE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ ÚTVARŮ POLICIE (OŘ, MŘ).....	42
7.6. KRIZOVÁ PŘIPRAVENOST A KP NA ÚSEKU VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI	43
7.7. PLÁNY VEŘEJNÉHO POŘÁDKU A BEZPEČNOSTI.....	44
7.8. OCHRANA VEŘEJNÉHO POŘÁDKU VE SPOLUPRÁCI S ORGÁNY OBCE	44
7.9. ČINNOST SUBJEKTŮ V PŮSOBNOSTI KRAJE NA ZAJIŠTĚNÍ VP	45
7.10. PRÁVNÍ NORMY VYMEZUJÍCÍ OBLAST KŘ, ČINNOSTI A ÚKOLY PČR	48
ZÁVĚR.....	50
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
SEZNAM TABULEK	60
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	61

ÚVOD

Vývoj - vznik krizového řízení

Tak jako největšími přírodními katastrofami byly a dodnes jsou pro člověka epidemie tak největšími antropogenními katastrofami vždy byly a dlouho ještě budou války. Války a potažmo vojenství bylo proto paradoxně vždy na vrcholu aplikace dosaženého vědění do praktické podoby. Většina nástrojů používaných lidmi, včetně zemědělských, měla počátky ve vývoji zbraní a vojenské taktiky. První řády respektující centralistickou **organizaci** jednotek, **plánování** akcí na základě taktiky a jednoznačné představy o cílech, na základě **personálních** hierarchických kast, zaručujících určitou vzdělanost vedoucích **řídících** osobností a konečně na základě způsobu **řízení**, **byly vojenské řády - zásady**. Dá se tedy říci, že základy krizového řízení lze hledat v stovky ba i tisíce let starých vojenských preambulích asijských, afrických a evropských kultur. Dnešní stav civilizace není myšlenkově - filozoficky na zásadně vyšší úrovni než byli naši předkové. Světové dějiny se vlastně odvíjí na stále stejných principech.

Způsoby a principy krizového řízení - zvládání krizových situací jsou úměrné technickému rozvoji. Tak jak technické možnosti a dovednosti stoupají tak na druhé straně stoupá i množství antropogenních katastrofických rizik. Planeta Země je doslova zamořena fenoménem zvaným člověk. Každý člověk z několika miliard lidí chodících po tomto světě se chová aniž by to mohl ovlivnit trvale destruktivně.

Krizový management ve smyslu souboru opatření proti vzniku katastrof, chování se při katastrofách a likvidaci následků katastrof je prováděn na vědecké úrovni pomocí informačních technologií opírajících se o obrovské technologické možnosti současných informačních, monitorovacích a represivních nástrojů obohacených rozvojem moderních vědeckých metod. Počátkem 70. let minulého století se začal pojem krizový management vyskytovat rovněž v nauce o podnikové ekonomice, zpočátku s velice různým významem.

Obecně lze říct, že termín krize by měl v našem vědomí vyvolat porušení rovnováhy systému, ke kterému došlo poškozením prvků tohoto systému, či změnou vazeb mezi prvky

systému. Důsledkem toho je pak ohrožení spočívající v náhlé změně funkce systému a jeho vztahu k okolnímu prostředí ve kterém systém funguje. Při zamyšlení nad touto definicí krize nemůžeme jednoznačně říct že krize sebou nese negativní nebo pozitivní výsledky. Protože však každý člověk nemá rád náhlé změny bývá pojem krize spojován vždy s něčím negativním. Avšak podle osoby hodnotitele, času a kritérií hodnocení v sobě nese každá krize negativní i pozitivní výsledky.

Obecně je krize těžká svízelná situace, potíže, nesnáze nebo zmatek jejíž řešení případné následky nelze zvládnout běžnou činností zainteresovaných subjektů a složek. Krizové situace mohou nastat z důvodů, které samotný člověk nebo jeho činnost nemůže ovlivnit, ale také přímým či nepřímým, úmyslným či neúmyslným lidským přičiněním.

Ať však krizová situace vznikne jakkoli, je to právě člověk, kdo je nucen jí řešit. Proto se v závislosti na stupni svého vývoje vždy snažil a neustále snaží těmto krizovým situacím zabránit a nebo zmírnit jejich následky. K tomuto účelu buduje člověk různé obranné a ochranné mechanismy, kdy jedním z nich je právě **krizové řízení a plánování**.

1. Základní pojmy

Samotné krizové a havarijní plánování je nově upraveno příslušnými zákonnými normami. Na všech úrovních bývají zpracovány krizové i havarijní plány a veškeré zákonem uložené úkoly plní funkcionáři v bezpečnostních radách krajů i obcí s rozšířenou působností. Jako pracovní orgány odpovědných služebních funkcionářů jsou krizové štáby zřízeny i u Policie ČR.

Krizové řízení a krizové havarijní plánování je velice důležité a nelze zde podcenit ani nejmenší detail. Veškeré plány musí odpovídat realitě, aby při praktickém využití, byly funkční. Při orientaci v systému krizového a havarijního plánování, by měli všichni pracovníci, kteří v této oblasti pracují, znát bezpodmínečně základní pojmy, protože každý má svůj specifický význam a nelze ho zaměňovat s jiným. Protože v praxi se tento problém dost často vyskytuje uvádím zde několik základních pojmů :

Havárie – mimořádná událost vzniklá v souvislosti s provozem technických zařízení a budov, užitím, zpracováním, výrobou skladováním nebo přepravou nebezpečných látek nebo nakládáním s nebezpečnými odpady.

Havarijní plán – souhrn opatření k provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádné události.

Integrovaný záchranný systém – systém pro koordinování postupu ústředních správních úřadů, okresních úřadů, obcí, ozbrojených sil ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních, pohotovostních, odborných a jiných služeb, neziskových organizací a sdružení občanů se záchranným zaměřením při organizaci a provádění záchranných a likvidačních prací.

Krizová situace – mimořádná situace, v níž jsou bezprostředně ohroženy demokratické základy státu, svrchovanost, územní celistvost státu, chod hospodářství, systém státní správy, soudnictví a život a zdraví velkého počtu osob, majetek ve velkém rozsahu, životní prostředí nebo plnění mezinárodních závazků, přičemž hrozící nebezpečí nelze odvrátit nebo způsobené následky odstranit běžnou řádnou činností orgánů krizového řízení a složek integrovaného záchranného systému.

Krizové plánování – proces zpracovávání a ověřování krizových plánů a dokumentů s nimi souvisejících.

Krizový plán – plán obsahující souhrn krizových opatření a postupů, které ústřední správní úřady, krajské úřady, okresní úřady, obce, Nejvyšší kontrolní úřad, Česká národní banka a Kancelář prezidenta republiky stanoví k řešení krizových situací.

Krizové opatření – opatření prováděná za účelem přípravy na krizové situace a při řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění nebo odstraňování způsobených následků.

Krizové řízení - systém řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na přípravu na krizové situace a jejich řešení.

Likvidační práce - práce k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí na majetku a životním prostředí.

Mimořádná situace – situace vzniklá v souvislosti s hrozcí nebo nastalou mimořádnou událostí.

Mimořádná událost – nepředvídané intenzivní škodlivé působení sil, které ohrožuje zdraví, života majetek nebo životní prostředí.

Orgán krizového řízení – vláda ústřední správní úřad, okresní úřad, obec.

Objekt – celý prostor případně soubor prostorů v němž je umístěna nebezpečná látka v jednom nebo více zařízeních, včetně společných nebo souvisejících infrastruktur a činností ve vlastnictví nebo v užívání provozovatele.

Přípravná opatření – opatření zaměřená na dosažení stavu připravenosti k řešení mimořádné situace a zmírnění jejich následků.

Řešení krizové situace – stanovování , organizování a provádění krizových opatření orgány krizového řízení po vyhlášení krizového stavu.

Řešení mimořádné situace – odstraňování příčin a následků mimořádné události zejména provádění záchranných a likvidačních prací.

Složky IZS – jsou ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, neziskové organizace, sdružení občanů se záchranným zaměřením a vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil.

Stav ohrožení – krizový stav, který vyhláší přednosta okresního úřadu, při vzniku krizové situace nastalé v důsledku živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje život, zdraví, majetek nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek.

Ústřední správní úřad – ministerstvo a jiný správní úřad na ústřední úrovni.

Záchranné práce – práce k odvrácení nebo omezení škodlivých bezprostředních účinků mimořádné události na život, zdraví, majetek a životní prostředí v oblasti postižené touto událostí.

Zařízení - technická nebo technologická jednotka, ve které je nebezpečná látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována.

Závažná havárie - mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka, vyráběna, zpracovávána, používána přepravována nebo skladována, a která vede k bezprostřednímu nebo následnému závažnému poškození nebo ohrožení života a zdraví občanů, hospodářských zvířat, životního prostředí nebo ke škodě na majetku, která přesahuje limity uvedené v příloze č.3 zák.č. 353/1999 Sb. o prevenci závažných havárií

Živelní pohroma – mimořádná událost vzniklá v důsledku škodlivého působení přírodních sil.

2. KRIZOVÝ ZÁKON

2.1. Předmětem úpravy je :

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb, stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a při jejich řešení.

2.2. Definice krizového řízení

Pojem krizové řízení je definován zákonem **č. 240/2000 Sb. § 2 písm. a)** jako souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.

2.3. Orgány krizového řízení

Tyto orgány hrají rozhodující úlohu při přípravě a při řešení vzniklých krizových situací na území ČR. V souladu s KZ se za tyto orgány považují

- vláda České republiky
- ministerstva a jiné ústřední správní úřady
- Česká národní banka
- orgány kraje
- orgány obcí s rozšířenou působností
- obce

které si v souladu se zákonnými normami vytvářejí pracovní orgány krizového řízení a které se přímo zabývají problematikou zvládání krizových situací, a zpravidla i realizací připravených opatření:

V podmínkách bezpečnostní politiky ČR je krizové řízení pojato jako souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů, které jsou zaměřeny na:

- analýzu a vyhodnocení rizik a
- plánování,
- organizování,
- realizaci,
- kontrolu

činností, prováděných v souvislosti s řešením krizové situace. Za krizovou situaci označujeme mimořádnou událost, při níž je vyhlášen některý z krizových stavů.

V případě, že se jedná o mimořádné události, které nesouvisí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, lze vyhlásit:

- stav nebezpečí,
- nouzový stav nebo
- stav ohrožení státu

Jedná-li se o mimořádné události, které souvisí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším nepřítelem, lze vyhlásit stav ohrožení státu nebo

- válečný stav

Obr. 1. Procesy krizového řízení

Tabulka 1. Krizové stavy

Název	Vyhlašující orgán	Důvod	Území	Doba trvání
Stav nebezpečí	Hejtman Přednosta okresního úřadu	Při vzniku KS nastalé v důsledku živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje život, zdraví, majetek nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek ve značném rozsahu	Celý kraj (nebo část) Celý okres (nebo část)	Nejvýše 30 dnů (u kraje prodloužení se souhlasem vlády, u okresu se souhlasem krajského úřadu)
Nouzový stav	Vláda (předseda vlády)	V případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje život, zdraví, majetek nebo vnitřní pořádek a bezpečnost	Celý stát Omezené území státu	Nejdéle 30 dnů
Stav ohrožení státu	Parlament na návrh vlády	Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo území, celistvost státu a jeho demokratické základy	Celý stát	Není omezeno
Válečný stav	Parlament	Jeli ČR napadena, nebo při plnění mezinárodních závazků o společné ochraně proti napadení	Celý stát	Není omezeno

Krizové řízení je rovněž vnímáno jako komplex opatření a úkolů, které při vzniku mimořádných, resp. krizových situací plní orgány veřejné správy ve spolupráci s dalšími organizacemi pro zajištění ochrany a bezpečnosti obyvatelstva. Jedná se zejména o činnosti směřující k:

- udržení funkčnosti veřejné správy,
- udržení fyzického a duševního zdraví obyvatelstva,
- zajištění dostupnosti životně důležitého zboží a služeb,
- uchování soukromého a veřejného majetku,
- organizaci záchranných, likvidačních a obnovovacích prací na postiženém území,
- humanitární pomoci postiženému území.

Aby bylo možné při vzniku mimořádné, resp. krizové situace aplikovat krizové řízení z úrovně příslušného orgánu územní veřejné správy, je nutné zajistit především zachování akceschopnosti vlastního orgánu či vlastní organizace. To tedy znamená realizovat proces krizového řízení rovněž v podmínkách vlastního orgánu či organizace.

Je potřebné zdůraznit, že na krizové řízení nelze pohlížet jako na činnost, která je aktuální jen tehdy, kdy dojde ke vzniku nějaké mimořádné události. Aby bezpečnostní systém svěřeného správního území řádně fungoval, je potřeba pojmout krizové řízení jako součást každodenní práce nejen vedoucích, ale i všech ostatních zaměstnanců příslušného obecního úřadu.

V podmínkách České republiky jsou cíle KŘ státu zakotveny v ústavním zákoně **č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky**, kde je v Čl. 1 – „Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.“ Pro další subjekty KŘ jsou stanoveny povinnosti v Čl. 3 odst. 2 – „Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby jsou povinny podílet se na zajišťování bezpečnosti České republiky. Rozsah povinností a další podrobnosti stanoví zákon.“

Pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v oboru své působnosti jsou stanoveny úkoly mimo jiné **usnesením Bezpečnostní rady státu č. 295 ze 14. května 2002** k Harmonogramu přípravy a zpracování krizových plánů (dále jen Usnesení).

3. KRIZOVÝ MANAGEMENT

3.1. Termínem krizový management

Označuje široký obecný pojem, nadřazený pojmům, pro které se často neužívají zvláštní termíny, ale požívají se definice opisující obsah pojmu. :

- soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů a zainteresovaných organizací, složek provozovaných s cílem zachování zdraví a životů lidí a jejich životních podmínek a fungování společnosti v akutních situacích ohrožení
- hierarchický, vazbami propojený systém tvořený vedoucími pracovníky a prvky organizací podílejících se na zajišťování výše uvedených činností
- soubor vědeckých poznatků, zkušeností, doporučení a právních norem umožňující prevenci stanovení vzájemných vazeb a kompetencí v oblasti

Tyto tři výše definované pojmy jsou považovány za základní uzly pomyslné sítě obepínající krizový management.

V širším pojetí lze krizový management rovněž prezentovat jako proces spojený s řízením rizik, sestávající z následujících fází:

- prevence,
- připravenosti,
- odezvy,
- obnovy.

Prevencí se přitom rozumí soubor činností, směřujících k tomu, aby se vzniku mimořádných, resp. krizových situací zabránilo, respektive v případě jejich vzniku omezily jejich následky na minimum. Může se jednat např. o výstavbu vodních děl v rámci ochrany před povodněmi, provozování bezpečné přepravy nebezpečného zboží, plánování rozvoje svěřeného území s ohledem na výskyt možných rizik v něm, apod.

Připraveností se rozumí soubor činností, směřujících k zajištění akceschopnosti systému k provádění záchranných a likvidačních prací a opatření k řešení krizových situací. Připravenost

je zajišťována v oblasti organizační (tvorba organizačních struktur, havarijní a krizové plánování), technické (vybavenost systému technikou a ostatním materiálem) a odborné způsobilostí (školení a výcvik).

Odezvou se rozumí činnosti, zabezpečující rychlé překonání mimořádné, resp. krizové situace tak, aby byly minimalizovány její následky. Jedná se zejména o provádění záchranných a likvidačních prací, realizaci opatření k ochraně postižených obyvatel a jejich nouzovému přežití a opatření k zajištění funkčnosti veřejné správy apod.

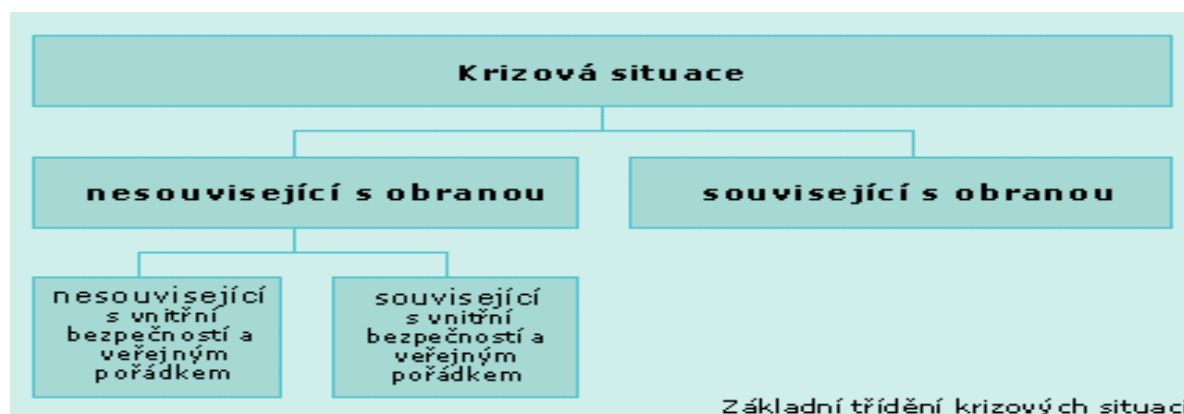
Obnovou se rozumí soubor činností, směřujících k co nejrychlejší obnově základních funkcí infrastruktury postiženého území. Jedná se zejména o obnovu dopravních, komunikačních a energetických systémů atd. Je nutné upozornit, že v rámci krizového řízení se nejedná o realizaci opatření k obnově postiženého území do původního stavu.

Krizový management zahrnuje systém a metody řešení řízení mimořádných událostí - mimořádných / krizových situací specializovanými odborníky, kteří tvoří skupinu souhrnně nazývanou krizový management.

Krizový management plní svou funkci v přípravě a při vlastním řešení mimořádné / krizové situace vzniklé v důsledku mimořádné události, kterou může být:

- provozní havárie,
- živelní pohroma,
- sociální krize
- mimořádná událost se zvýšeným ekologickým dopadem.

Tabulka 2. Krizové situace

3.2. Činnost KM je soustředěna zejména na:

- analyzování rizika,
- přípravu na řešení mimořádné / krizové situace (zejména plánování činnosti, přípravu aktivních složek k řešení a informování veřejnosti),
- organizování preventivních opatření k odvrácení mimořádné události - mimořádné / krizové situace nebo snížení jejích dopadů,
- řízení řešení mimořádné / krizové situace (zejména zjištění MU, vyrozumění a varování, aktivace složek k potlačení mimořádné / krizové situace a realizace ochranných opatření)
- zabezpečení ukládání úkolů realizujícím složkám,
- realizování řízení úkolů, prostřednictvím činnosti podřízených,
- koordinaci činnosti všech složek ke splnění stanovených úkolů co do cílů, místa a času konání,
- dohledávání rozdílů mezi plánovaným a skutečným stavem věci,
- všestranné zabezpečení realizačních složek a všech subjektů zúčastněných při řešení mimořádné situace.

Krizový management vytváří podmínky (případně zabezpečuje stěžejní činnost) pro obnovu subjektů postižených negativními následky mimořádné / krizové situace.

3.3. Struktura KM na úrovni územních orgánů:

- Bezpečnostní rada státu (BRS)
- Ústřední krizový štáb (ÚKS)
- Bezpečnostní rada kraje (BRK)
- Bezpečnostní rada určené obce (BRUOb)
- Krizový štáb kraje (KŠK) / určené obce (KŠUOb)

Bezpečnostní rada státu (BRS)

Předseda BRS

- Předseda vlády

Místopředseda BRS

- 1. místopředseda vlády a ministr vnitra

Členové BRS

- Místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí
- Místopředseda vlády, ministr spravedlnosti a předseda Legislativní rady vlády
- Ministr obrany
- Ministr financí
- Ministr průmyslu a obchodu
- Ministr dopravy
- Ministryně zdravotnictví
- Ministr informatiky

Účastníci schůze BRS

- Guvernér České národní banky
- Předseda Správy státních hmotných rezerv
- President České republiky
- Vedoucí Úřadu vlády ČR

Výbory BRS

- Výbor pro obranné plánování
- Výbor pro civilní nouzové plánování
- Výbor pro zpravodajskou činnost
- Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky

Tabulka 3. Ústřední krizový štáb

• Varianta A - Ministr obrany	• Varianta B - Ministr vnitra
Řešení krizových situací při: • Vnější vojenském ohrožení ČR	Řešení krizových situací při: • Ostatních druhů ohrožení ČR • Poskytování humanitární

• Plnění spojeneckých závazků v zahraničí • Účasti ozbrojených sil ČR v mezinárodních operacích na obnovení a udržení míru	• pomoci většího rozsahu do zahraničí • Zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací v případě havárií a živelních pohrom

Členové ÚKŠ

- Náместek ministra zahraničních věcí,
- Náместek ministra obrany,
- Náместek ministra vnitra,
- Náместek ministra spravedlnosti,
- Náместek ministra financí,
- Náместek ministra průmyslu a obchodu,
- Náместek ministra zemědělství,
- Náместek ministra dopravy,
- Náместek ministra práce a sociálních věcí,
- Náместek ministryně zdravotnictví,
- Náместek ministra pro místní rozvoj,
- Náместek ministra kultury,
- Náместek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy,
- Náместek ministra informatiky,
- Ředitel Úřadu Ministerstva životního prostředí,
- Předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost,
- Ředitel Národního bezpečnostního úřadu,
- Ředitel Sekce pro obrannou a bezpečnostní politiku Úřadu vlády České republiky,
- Místopředseda Správy státních hmotných rezerv,
- Viceguvernér České národní banky,
- Vedoucí Kanceláře prezidenta republiky,
- Předseda Českého telekomunikačního úřadu,
- Nejvyšší státní zástupkyně České republiky,
- Náčelník Generálního štábu Armády České republiky,
- Policejní prezident České republiky,

- Generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky,
- Ředitel Bezpečnostní informační služby,
- Ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace,
- Ředitel Vojenského zpravodajství – ředitel Vojenského obranného zpravodajství,
- Náčelník Vojenské zpravodajské služby,
- Generální ředitelka Vězeňské služby České republiky,
- Ústřední ředitel Státní veterinární správy,
- Hlavní hygienik České republiky,
- Ředitel Českého hydrometeorologického ústavu,
- Ředitel Úřadu Českého červeného kříže.

Bezpečnostní rada kraje (BRK)

Předseda BRK

- Hejtmán kraje

Členové BRK (max. 10 členů)

- Zástupce hejtmána
- Ředitel krajského úřadu
- Příslušník Policie České republiky (určený policejním prezidentem)
- Ředitel hasičského záchranného sboru kraje
- Příslušník Armády České republiky (určený náčelníkem GŠ AČR)
- Ředitel územně příslušného územního střediska zdravotnické záchranné služby
- Tajemník BRK (zaměstnanec KÚ)

Bezpečnostní rada určené obce (BRUOb)

Předseda BRUOb

- Starosta určené obce

Členové BRUOb (max. 8 členů)

- Místostarosta

- Tajemník obecního úřadu (je-li funkce zřízena)
- Příslušník Policie České republiky (určený policejním prezidentem nebo jím určeným služebním funkcionářem)
- Příslušník hasičského záchranného sboru (určený ředitelem HZS kraje nebo jím určeným služebním funkcionářem)
- Velitel sboru dobrovolných hasičů určené obce (je-li sbor zřízen)
- Tajemník BRUOb (zaměstnanec určené obce)

Krizový štáb kraje (KŠK) / určené obce (KŠUOb)

Řízení (vedoucí krizového štábu):

- Hejtmán kraje / Starosta určené obce

Členové:

- Členové bezpečnostní rady (BRK / BRUOb)
- Stálá pracovní skupina krizového štábu
  - Tajemník krizového štábu
  - Pracovníci KÚ / ObÚ určené obce
  - Zástupci složek IZS
  - Odborníci s ohledem na druh řešené mimořádné události nebo krizové situace
    - Členění:
      - Vedoucí směny
      - Odborné skupiny
        - Analýzy situace a plánování
        - Nasazení sil a prostředků
        - Ochrany obyvatelstva
        - Součinnosti a komunikace
        - Týlového zabezpečení
- Sekretariát krizového štábu (jen u krajů a určených obcí s více než 100.000 obyvatel)
- Specialisté nezačlenění do odborných skupin

- Technický a obslužný personál krizového štábu
  - Další přizvané osoby a zástupci složek
1. Vedoucím stálé pracovní skupiny a vedoucími odborných skupin jsou členové krizového štábu z řad pracovníků orgánu krizového řízení, z řad příslušníků / pracovníků složek IZS a z řad pracovníků místně příslušných územních orgánů veřejné správy.
  2. Členy odborných skupin jsou zejména zástupci složek IZS a odborníci (specialisté) s ohledem na druh řešené mimořádné události či krizové situace.
  3. Vedoucí KŠ rozhodne podle druhu krizové situace nebo mimořádné události o uvedení pracovní skupiny nebo její části do pohotovosti a o povolání osob (Pracovníků KÚ / ObÚ určené obce, zástupců složek IZS a odborníků na řešení mimořádné události / krizové situace)

3.4. Legislativa krizového managementu

3.4.1. Ústava a ústavní zákony

Tabulka 4. Ústava a ústavní zákony

ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění zákona č. 300/2000 Sb. Klíčové zákony
zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb.
zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR
zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a vojenských správních úřadech (braný zákon) Další právní předpisy
zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR
zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR

zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností
zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (úplné znění vyhlášeno jako č. 67/2001 Sb.) zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky
zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon)
zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (veterinární zákon)
zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon)
zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích
zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou
zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy (kompetenční zákon)
zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů zákon č. 19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění
zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona

3.4.2. Prováděcí předpisy

Tabulka 5. Prováděcí předpisy

nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení krizového zákona, ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.
nařízení vlády č. 463/2000 Sb., k provedení zákona o IZS, ve znění nařízení vlády č. 527/2002 Sb.
nařízení vlády č. 51/2004 Sb., o plánování obrany státu
nařízení vlády č. 6/2000 Sb., kterým se stanoví způsob hodnocení bezpečnostního programu

prevence závažné havárie a bezpečnostní zprávy, obsah ročního plánu kontrol, postup při provádění kontroly, obsah informace a obsah výsledné zprávy o kontrole
nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně
nařízení vlády č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany
vyhláška Ministerstva obrany č. 280/1999 Sb., k provedení zákona o zajišťování obrany ČR, kterou se stanoví postup při uplatňování požadavku na určení věcných prostředků a jejich převzetí, postup při uplatňování požadavku na určení fyzických osob k pracovní výpomoci nebo k pracovní povinnosti a kterou se stanoví náležitosti a vzor dodávacího příkazu, náležitosti a vzor dokladu o převzetí věcného prostředku, náležitosti a vzor dokladu o vrácení věcného prostředku a náležitosti a vzor povolávacího příkazu, ve znění vyhlášky č. 56/2003 Sb.
vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
vyhláška Ministerstva vnitra č. 383/2000 Sb., kterou se stanoví zásady pro stanovení zóny havarijního plánování a rozsah a způsob vypracování vnějšího havarijního plánu pro havárie způsobené vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 281/2001 Sb., k provedení krizového zákona, ve znění vyhlášky č. 237/2003 Sb. vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy, ve znění vyhlášky č. 542/2002 Sb. vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 8/2000 Sb., kterou se stanoví zásady hodnocení rizik závažné havárie, rozsah a způsob zpracování bezpečnostního programu prevence závažné havárie a bezpečnostní zprávy, zpracování vnitřního havarijního plánu, zpracování podkladů pro stanovení zóny havarijního plánování a pro vypracování vnějšího havarijního plánu a rozsah a způsob informací určených veřejnosti a postup při zabezpečování informování veřejnosti v zóně havarijního plánování
vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 167/2001 Sb., o stavech nouze v plynárenství
vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 219/2001 Sb., o postupu v případě hrozícího nebo stávajícího stavu nouze v elektroenergetice
vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 225/2001 Sb., kterou se stanoví postup při vzniku a odstraňování stavu nouze v teplárenství

3.4.3. Základní legislativa krizového řízení a plánování v České republice :

Tabulka 6. Základní zákony krizového plánování

zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ze dne 28. června 2000, ve znění zákona č. 320/2002 Sb, který stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a při jejich řešení,
zákon č. 241/2000 Sb., ze dne 29. června 2000, o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.,
nařízení vlády České republiky č. 462/2000 Sb., ze dne 22. listopadu 2000, ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb., které mimo jiné konkretizuje § 28, odst. 4, písmeno b) o náležitostech krizového plánu, plánu krizové připravenosti a způsob jejich zpracování,
usnesení BRS č. 295/2002 ze dne 14. května 2002, k Harmonogramu přípravy a zpracování krizových plánů

4. ZÁKON O HOSPODAŘSKÝCH OPATŘENÍCH PRO KRIZOVÉ STAVY

4.1. Předmětem úpravy je :

Zákon zákon č. 241/2000 Sb., ze dne 29. června 2000, o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav (dále jen "krizové stavy") a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů.

Dále stanoví pravomoc vlády a správních úřadů při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy. Stanoví též práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy.

4.2. Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) hospodářským opatřením pro krizové stavy organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů, (dále jen "nezbytná dodávka"),
- b) dodavatelem nezbytné dodávky fyzická osoba s trvalým pobytem nebo právnická osoba se sídlem na území České republiky a organizační složka právnické osoby se sídlem v zahraničí podnikající na území České republiky, která má jako předmět své činnosti nebo podnikání zapsanou činnost umožňující dodat předmět nezbytné dodávky nebo která je schopna dodat předmět nezbytné dodávky,
- c) plánem nezbytných dodávek samostatná část krizového plánu zpracovaná správním úřadem v systému nouzového hospodářství
- d) systémem hospodářské mobilizace organizační, materiální, personální a jiná opatření, kterými ústřední správní úřad zabezpečuje mobilizační dodávku pro potřeby ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů za stavu ohrožení státu a válečného stavu,
- e) plánem hospodářské mobilizace samostatná část krizového plánu zpracovaná ústředním správním úřadem v systému hospodářské mobilizace,

- f) plánem opatření hospodářské mobilizace samostatná část plánu krizové připravenosti zpracovaná dodavatelem mobilizační dodávky v systému hospodářské mobilizace,
- g) mobilizační dodávkou nezbytná dodávka pro podporu ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů uskutečňovaná po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu,
- h) správním úřadem ústřední správní úřad, krajský úřad, obecní úřad s rozšířenou působností a příslušný orgán obce, které krajský úřad podle zvláštního právního předpisu uložil povinnost rozpracovat vybrané úkoly krizového plánu kraje (dále jen "určená obec"), a správní úřad podřízený ústřednímu správnímu úřadu, který má působnost v rámci územního obvodu kraje nebo územního obvodu obce s rozšířenou působností,
- i) podnikající fyzickou osobou fyzická osoba, která je podnikatelem podle zvláštního zákona,
- j) uchováním výrobních schopností uchování speciálních technologických zařízení ve vlastnictví dodavatele mobilizační dodávky určených k zahájení nebo rozšíření výroby předmětu mobilizační dodávky a pro jinou výrobu nevyužívaných v provozuschopném stavu,
- k) infrastrukturou k přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy (dále jen "infrastruktura")

Hospodářská opatření pro krizové stavy jsou přijímána po vyhlášení krizových stavů a jsou určena

- a) k uspokojení základních potřeb fyzických osob na území České republiky umožňující přežití krizových stavů bez těžké újmy na zdraví (dále jen "základní životní potřeba"),
- b) pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, hasičských záchranných sborů a havarijních služeb,
- c) pro podporu výkonu státní správy.

Přípravu hospodářských opatření pro krizové stavy organizují správní úřady.

Systém hospodářských opatření pro krizové stavy zahrnuje

- a) systém nouzového hospodářství,
- b) systém hospodářské mobilizace,
- c) použití státních hmotných rezerv,⁸⁾
- d) výstavbu a údržbu infrastruktury,
- e) regulační opatření.

4.3. Plány hospodářských opatření :

- Plán nezbytných dodávek – samostatná část KP zpracovaná správním úřadem v systému nouzového hospodářství na základě požadavků vyplývajících z operačních plánů (stanoví se seznam nezbytných dodávek).
- Plán hospodářské mobilizace – samostatná část KP zpracovaná ústředním správním úřadem (objednatelem mobilizační dodávky) systému hospodářské mobilizace.
- Plán opatření hospodářské mobilizace – samostatná část plánu krizové připravenosti zpracovaná dodavatelem mobilizační dodávky (právníckou nebo podnikající fyzickou osobou) v systému hospodářské mobilizace.

5. KRIZOVÝ PLÁN

5.1. Definice krizového plánu

Jde o souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací.

Krizový plán je souhrnným plánovacím dokumentem, kterým zákonem stanovené orgány krizového řízení plánují ve své věcné a územní působnosti opatření a postupy pro případ vzniku krizových situací.

Je to preventivní dokument vytvořený v přípravném období na základě celkové analýzy možných rizik (vzniku krizových situací) na daném území. Ve své základní části obecně stanovuje odpovědnost, působnost, předpokládaný způsob činnosti orgánů a organizačních složek státu, právníckých nebo podnikajících fyzických osob při řešení možných krizových situací na daném území.

5.2. Cíle krizového plánování

- zajistit připravenost k předcházení vzniku (omezení) možnosti vzniku krizových situací a jejich důsledků,
- zajistit připravenost nezbytných sil a prostředků a tvorbu zdrojů potřebných pro řešení krizových situací,

- vytvořit organizační řídící a rozhodovací podklady a nástroje pro plnění úkolů krizového řízení za účelem zvládnutí krizových situací;

5.3. Zpracovatelé krizových plánů :

Jsou správní úřady a jiné státní orgány a orgány samosprávy jímž toto ukládá zákon

- ministerstva a jiné správní úřady, k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v oboru své působnosti; schvaluje ministr nebo vedoucí správního úřadu,
- ČNB (v oblasti měnové politiky a bankovníctví), která spolupracuje s ministerstvy při zpracovávání jejich krizových plánů; schvaluje guvernér,
- kraj (krizový plán kraje), je zpracováván podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, s tím, že podle § 15 odst. 2 b) téhož zákona, Hasičský záchranný sbor kraje zabezpečuje zpracování krizového plánu kraje, schvaluje hejtman,
- obecní úřad, pokud jde o obec určenou podle § 15 odst. 4 písm. a) Hasičským záchranným sborem kraje, rozpracovává úkoly krizového plánu kraje (dále jen krizový plán určené obce); schvaluje starosta určené obce,
- Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády, Nejvyšší kontrolní úřad a Bezpečnostní informační služba zpracovávají svůj krizový plán, který schvaluje v případě Kanceláře Poslanecké sněmovny, Kanceláře Senátu a Kanceláře prezidenta republiky jejich vedoucí, v případě Úřadu vlády vedoucí Úřadu vlády, v případě Nejvyššího kontrolního úřadu prezident Nejvyššího kontrolního úřadu a v případě Bezpečnostní informační služby ředitel Bezpečnostní informační služby.

5.4. Krizové plány se pro účely zpracování metodiky dělí na:

• krizové plány ministerstev a jiných správních úřadů, krizový plán ČNB a úřadů, které jsou uvedeny v § 28, odst.2 zákona č.240/2000 Sb., (dále jen „krizové plány správního úřadu“);

- krizové plány územní, kam patří:
  - » krizové plány krajů a
  - » krizové plány určených obcí.

Právnícké a podnikající fyzické osoby zpracovávají plány krizové připravenosti pokud zajišťují plnění opatření vyplývajících z krizového plánu.

Krizový plán se zpracovává v písemné a elektronické podobě. Skládá se ze základní části a přílohové části (pro informaci je následující text citací § 15 nařízení vlády č.462/2000 Sb., ze dne 22. listopadu 2000, ve znění nařízení vlády č.36/2003 Sb.).

5.5. Náležitosti krizového plánu

Krizový plán se skládá ze základní části a přílohové části.

Základní část obsahuje:

- a) vymezení působnosti, odpovědnosti a úkolů správních úřadů a jiných státních orgánů a orgánů a orgánů samosprávy, jímž zákon ukládá povinnost zpracovat krizový plán - tzv. „**zpracovatel krizového plánu**“ – s ohledem na charakteristiku území,
- b) charakteristiku organizace krizového řízení,
- c) výčet a hodnocení možných krizových rizik, jejich dopad na území a činnost orgánů a organizačních složek státu, jejich organizačních celků, právníckých nebo podnikajících fyzických osob podílejících se na zajištění krizových opatření v rámci krizového plánování – tzv. „**subjekty krizového plánování**“,
- d) další podklady a zásady potřebné pro používání přílohové části krizového plánu;

Přílohovou část tvoří dokumenty nezbytné ke zvládnutí krizové situace, zejména :

- a) přehled sil a prostředků včetně jejich počtu a využitelnosti,
- b) katalog krizových opatření, obsahující zásady a postup realizace krizových opatření,
- c) typové plány, kterými ústřední správní úřad podle své působnosti stanoví pro jednotlivé druhy krizových situací doporučené typové postupy, zásady a opatření pro jejich řešení,
- d) povodňové a havarijní plány zpracované podle zvláštních předpisů (např. vodní zákon) a další operační plány, které pro konkrétní druh krizové situace na daném území stanoví

postupy zásady, opatření, síly a prostředky pro její řešení, plány jejich nasazení a zabezpečení,

- e) plán nezbytných dodávek, což je samostatná část krizového plánu zpracovaná správním úřadem v systému nouzového hospodářství,
- f) plán hospodářské mobilizace,
- g) plán akceschopnosti zpracovatele krizového plánu, který stanoví postupy a termíny zabezpečení připravenosti k plnění úkolů při krizových situacích a opatření k zajištění vlastní ochrany před následky krizových situací,
- h) plány spojení, materiálně – technického a zdravotnického zabezpečení a topografické mapy s vyznačenými riziky a řešením ohrožení.

5.6. Plán krizové připravenosti

Je součástí krizového plánování a upravuje přípravu příslušné právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby k řešení krizových situací.

V případě, že správní úřad zahrne do krizového plánu konkrétní právnickou nebo podnikající fyzickou osobu je tato osoba povinna bezplatně poskytnout a aktualizovat požadované podklady a další související údaje. Právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám je zákonem stanovena povinnost poskytnout na výzvu oprávněného orgánu krizového řízení věcné prostředky potřebné k řešení krizové situace (§ 29 KZ).

Plán krizové připravenosti se skládá stejně jako krizový plán ze **základní** části a **přílohové** části.

Základní část obsahuje:

- a) vymezení předmětu podnikání právnické nebo podnikající fyzické osoby a úkolů a opatření, které byly důvodem zpracování krizové připravenosti,
- b) charakteristiku organizace krizového řízení a havarijní připravenosti,
- c) výčet a analýzu krizových ohrožení, jejich možný dopad na činnost právnické nebo podnikající fyzické osoby,
- d) zásady pro používání plánu krizové připravenosti.

Přílohou část tvoří dokumenty nezbytné ke zvládnutí krizové situace, zejména:

- a) výpis z krizového plánu příslušného orgánu příslušného orgánu krizového řízení s uvedením požadavku zpracovatele krizového plánu na účast právnických nebo podnikajících fyzických osob při zabezpečení krizových opatření,
- b) plán akceschopnosti právnické nebo podnikající fyzické osoby pro zajištění pohotovosti, připravenosti k plnění krizových opatření a ochrany před účinky krizových situací,
- c) plán krizových opatření k řešení krizových stavů v rámci působnosti právnické nebo podnikající fyzické osoby,
- d) vnitřní havarijný plán, pokud ho právnická nebo podnikající fyzická osoba zpracovává,
- e) plán opatření hospodářské mobilizace u stanovených subjektů hospodářské mobilizace (§ 2 odst. 1 písm. c, § 16 zák. č. 241/2000 Sb. ve znění Z.č. 320/2002 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů)
- f) plány spojení, topografické mapy s vyznačenými riziky a řešením krizových hrozeb,
- g) přehled uzavřených smluv a dalších dokumentů
- h) další dokumentace potřebná pro řešení krizových stavů zejména statuty a jednací řády, vzory hlášení, předpisy, dohody o spolupráci.

6. INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

6.1. Definice IZS

Jde o koordinovaný postup správních úřadů a složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

6.2. Předmětem úpravy je :

Zákon č 239/2000 Sb o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Tento zákon vymezuje IZS, stanoví složky IZS a jejich působnost, pokud není stanoveno zvláštním předpisem a dále stanoví působnost a pravomoc státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení některého krizového stavu.

6.3. Charakteristika IZS:

- Integrovaný záchranný systém se zřizuje za účelem řešení mimořádných událostí okresním úřadem.
- Vyhlášením krizových stavů se v IZS uplatňuje krizové řízení a řízení složek IZS přednostou okresního úřadu, nebo ministrem vnitra.

6.4. Struktura IZS :

Při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací se zúčastňují následující orgány :

- Ministerstvo vnitra
- další ministerstva a ústřední správní úřady
- orgány krajů a okresů
- orgány obcí

6.5. Složky Integrovaného záchranného systému :

IZS je tvořen dvěma složkami, jde o základní složky IZS a o ostatní složky. Přesný včet složek IZS pro dané území je stanoven v poplachovém plánu IZS. Složky se při zásahu řídí příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny přednosty okresního úřadu nebo ministra vnitra, pokud tyto provádí koordinaci záchranných a likvidačních prací. Oba však mohou ukládat složkám IZS pouze úkoly stanovené zvláštními právními předpisy v rozsahu působnosti těchto složek.

Při vyhlášení krizových stavů, se složky IZS řídí pokyny toho, kdo krizový stav vyhlásil. Při provádění záchranných a likvidačních prací v době kdy je vyhlášen nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav se řídí pokyny Ministerstva vnitra.

Základní složky IZS :

- Hasičský záchranný sbor ČR a ostatní jednotky požární ochrany
- Zdravotnická záchranná služba
- Policie České republiky

Ostatní složky IZS :

- Armáda České republiky, civilní ochrana
- Městská policie
- dispečinky havarijních služeb
- další neziskové a záchranářské organizace

Obecně můžeme říct, že jde o vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní zbrojené a záchranné sbory, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, neziskové organizace a sdružení občanů se záchranářským zaměřením.

Základní složky IZS jsou v nepřetržité pohotovosti pro případ ohlášení mimořádné události, její vyhodnocení a provedení neodkladného zásahu. Pro tento účel jsou síly a prostředky IZS rozmístěny po celém území ČR.

6.6. Koordinační orgány IZS :

Pro řešení mimořádných událostí je to krizový štáb Ministerstva vnitra. Zde se vyžaduje dále účast zástupců ústředních správních úřadů, zástupců ostatních složek IZS a jiných odborníků, kdy je nutná potřebná součinnost těchto zástupců.

Na úrovni okresů je koordinačním orgánem IZS havarijní komise. Při řešení mimořádné události pracuje krizový štáb havarijní komise nepřetržitě u okresního operačního a informačního střediska IZS. Úkoly těchto středisek plní střediska HZS krajů a GŘ HZS .

V rámci IZS je nutná nepřetržitá koordinace a spolupráce těchto operačních středisek, jejímž účelem je:

1. příjem a zpracování hlášení o MÚ
2. vysání složek IZS
3. koordinace svých postupů s postupem operačního i informačního střediska IZS

Dále mezi jejich povinnosti patří příjem a vyhodnocení informací o MÚ, zprostředkování úkolů uložených velitelem zásahu, plnění úkolů uložených orgány mající oprávnění koordinovat záchranné a likvidační práce a vyrozumění všech složek IZS a dalších orgánů podle dokumentace IZS.

Operační a informační střediska IZS jsou oprávněna :

1. povolávat a nasazovat síly a prostředky složek IZS dle požadavků velitele nebo poplachového plánu IZS
2. vyžadovat a organizovat pomoc dle požadavků velitele zásahu
3. při nebezpečí z prodlení varovat obyvatelstvo na ohroženém území

Činnost operačních a informačních středisek IZS je upravena zvláštním předpisem (vyhl. č. 328/2001 Sb o IZS)

6.7 IZS a havarijní plánování

Havarijní plán zahrnuje havárie, které by mohli být důvodem k vyhlášení stavu ohrožení, ohrožit 10 a více osob, ohrožit rozsáhlý ekosystém, vyžadují nasazení všech základních složek IZS, případně ostatních složek IZS. Je nezbytný k zabezpečení a provedení všech potřebných opatření, která jsou nezbytná a k aktivaci záchranných služeb. Základním dokumentem je zák.č. 157/1998 Sb. chemických látkách a přípravcích a dále zák.č. 353/1999 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými chemickými látkami a přípravy.

6.8. Obsah havarijního plánu :

Havarijní plán obsahuje **textovou a grafickou** část. Textová část obsahuje údaje informačního a operativního charakteru a plány konkrétních činností. Grafická část obsahuje mapy, grafy, schémata, rozmístění sil a prostředků, způsoby nasazení, směry šíření nebezpečí a operativní karty. Operativní karty vyjadřují jednoduchým způsobem zásady rychlého a účinného provádění záchranných prací a likvidace následků havárie v příslušných objektech s vyznačením důležitých informací. Havarijní plán v souladu se zákonem se zpracovává na úrovni kraje, v případě hlavního města Prahy zpracovává havarijní plán Magistrát hlavního města Prahy.

6.9.Havarijní plán kraje- základní části :

Havarijní plán kraje členíme na tři základní části a to

- informační část

- operativní část
- druhy plánů a konkrétních činností

Informační část

1. Charakteristika kraje
2. Pro jednotlivé druhy havárií se uvedou skutečnosti zjištěné analýzou rizik Při možnosti výskytu jednoho druhu havárie na více místech se u nejvýznamnější z nich podrobně popíše nejsložitější varianta a u ostatních se uvedou pouze odlišnosti a specifiky;
3. Havárie přesahující hranice kraje a havárie šířící se z jiných krajů se uvedou zvlášť;

Operativní část

1. Síly a prostředky k likvidaci havárií;
  - a) složky IZS na území kraje
  - b) mezikrajská pomoc a pomoc z celostátní úrovně:
    - pomoc poskytovaná sousední krajům
    - pomoc, která může být poskytnuta ze sousedních krajů
    - pomoc, která může být poskytnuta z celostátní úrovně
2. Vyrozumění o havárii a předávání informací
3. Řízení zásahu
4. Monitoring
5. Havarijní informační systém
6. Způsoby asanace jednotlivých druhů havárií
7. Operativní část havarijního plánu kraje se případně doplní o další údaje potřebné pro funkčnost havarijního plánu.

Druhy plánů konkrétních činností

1. Traumatologický plán
2. Dokumentace plošného pokrytí jednotkami požární ochrany
3. Poplachový plán IZS
4. Plán varování obyvatelstva
5. Plán ukrytí

6. Plán individuální ochrany obyvatel
7. Plán evakuace obyvatelstva
8. Plán nouzového přežití obyvatelstva
9. Povodňový plán
10. Plán mimořádných veterinárních opatření
11. Plán veřejného pořádku a bezpečnosti
12. Plán ochrany kulturních památek
13. Informace podávané obyvatelstvu o zabezpečení havarijní připravenosti a o žádoucím chování obyvatelstva při vzniku havárie

6.10. Havarijní plán kraje – další dokumenty:

Dalšími důležitými dokumenty v oblasti havarijního plánování jsou **vnitřní havarijní plány a vnější havarijní plány**, které se zpracovávají podle druhu možného rizika havárie. Současná legislativa určuje dvě základní oblasti, které mírou svého rizika odůvodňují nutnost zpracovat vnitřní a vnější havarijní plány.

1. V objektech jaderných zařízení nebo pracovišť s velmi významným zdrojem ionizujícího záření (z.č.18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření-atomový zákon),
2. V objektech kde se vyrábí a skladují vybrané nebezpečné chemické látky (z.č. 353/1999 o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky – zákon o prevenci závažných havárií).

Vnitřní havarijní plán je havarijní plán v objektech skupiny „B“ a jde o soubor plánovaných opatření k likvidaci nehody nebo havárie a k omezení jejich následků . Plán má dvě části, informační a operativní.

Vnější havarijní plán je havarijní plán vymezeného prostoru kolem jaderných zařízení nebo objektu a zařízení, u kterých je předpoklad vzniku závažné havárie způsobené nebezpečnými látkami a chemickými přípravky. Prostor je stanoven na základě návrhu provozovatele a plán je zpracován příslušným krajským úřadem.

Bezpečnostní zpráva obsahuje informace o systému řízení a organizaci podniku s ohledem na prevenci závažné havárie, informace o složkách životního prostředí v lokalitě objektu nebo

zařízení, technický popis objektu nebo zařízení, postup a výsledky identifikace zdrojů rizika, analýz a hodnocení rizik metody prevence, opatření pro ochranu a zásah k omezení dopadů závažné havárie. Při zpracování bezpečnostní zprávy provozovatelem je tento povinen vypracovat a předložit krajskému úřadu písemné podklady pro stanovení zóny havarijního plánování a pro vypracování vnějšího havarijního plánu současně s předložením bezpečnostní zprávy. Spolupracovat s krajským úřadem a dále jím pověřenými organizacemi a institucemi na zajištění havarijní připravenosti v zóně havarijního plánování.

6.11. Aktualizace havarijního plánu

V důsledků neustálých změn a to jak organizačních tak změn komunikačních, nebo dopravních, by měl být havarijní plán v pravidelných intervalech aktualizován. Zodpovědná za aktualizaci je organizace, která plán připravila a dále organizace, která jej schválila. Pro aktualizaci musí existovat formální postup pro revize plánu, tj. u každé oblasti by mělo být určeno v jakém časovém intervalu má být aktualizace prováděna. Samotný plán by měl být zpracován tak, aby se nemusel často měnit.

7. Činnost a úkoly policie v rámci KŘ a plánování

Policie ČR je ozbrojený bezpečnostní sbor, který plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti. Úkoly které policie plní jsou vymezeny ústavními zákony, zákony a předpisy.

7.1. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek – právní předpisy

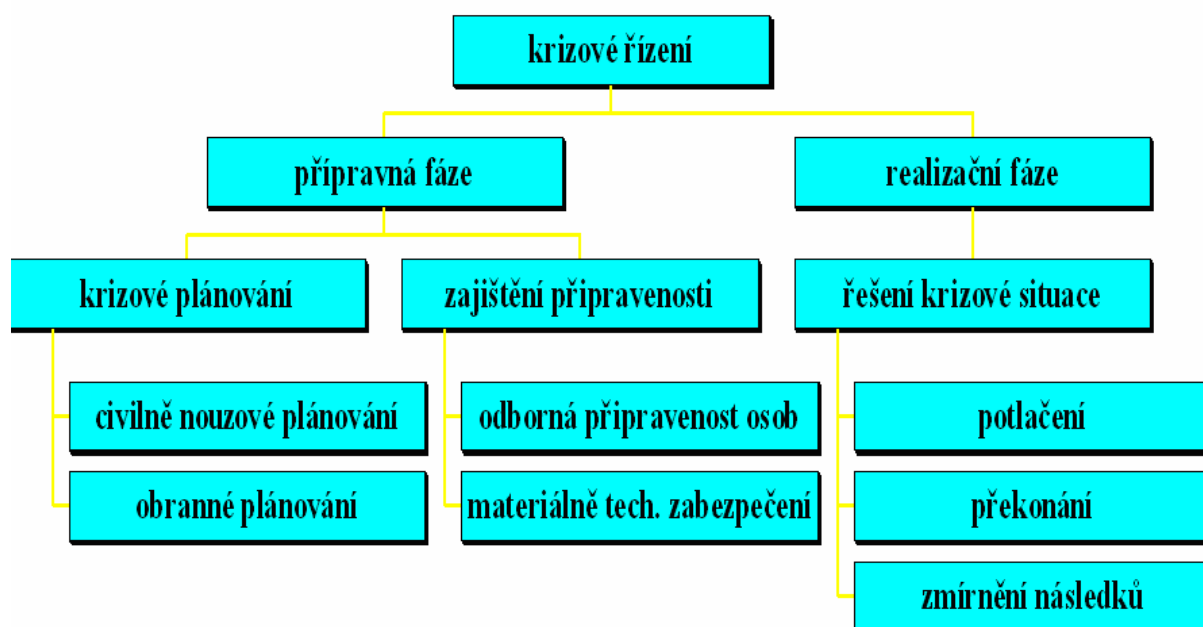
- zákon ČNR č. 2/1969 Sb. (tzv. kompetenční zákon) - stanoví, že MV je mimo jiné ústředním orgánem státní správy pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti
- zákon ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii ČR rozpracovává působnost MV v oblasti vnitřní bezpečnosti tím, že stanoví působnost, pravomoci a úkoly Policie ČR
- zákon č. 240/2000 Sb. (krizový zákon) stanoví odpovědnost MV za koordinaci příprav na krizové stavy a jejich řešení. Novela krizového zákona ještě posiluje působnost MV a Policie ČR v oblasti odpovědnosti za vnitřní bezpečnost a pořádek

7.2. Řízení policie ČR

Policii České republiky tvoří útvary s celorepublikovou působností a útvary s územně vymezenou působností. Jako celek je řízena Policejním prezídiem v jehož čele stojí policejní prezident, který odpovídá za činnost Policie ČR ministrowi vnitra. Ministerstvu vnitra ČR je policie podřízena a Ministr vnitra ukládá policii úkoly právě prostřednictvím Policejního prezídia. Ministerstvo vnitra je v rámci krizového řízení pověřeno koordinací přípravy na krizové situace a jejich řešení. Při tomto koordinuje přípravy na krizové stavy a jejich řešení a zajišťuje připravenost na krizové situace v působnosti ministerstva a koordinuje a metodicky řídí přípravu útvarů policie na krizová opatření.

7.3. Pracoviště krizového řízení Policejního prezídia

Pracoviště krizového řízení Policejního prezídia je metodicky řízeno pracovištěm Krizového řízení Ministerstva vnitra a řídí metodicky krizová pracoviště útvarů policie na celém území ČR. V rámci policie jsou dále zřízena krizová pracoviště na úrovni krajů, které metodicky řídí krizová pracoviště na úrovni okresních nebo městských ředitelství a obvodních oddělení. Úkoly zde plní pověření zaměstnanci policejních útvarů, nebo příslušníci policie.

Obr. 2. Krizové řízení

Tabulka 7. Orgány krizového řízení PČR

Příprava		Řešení krizové situace	
Policejní prezidium	Skupina krizového řízení	Sekretariát krizového štábu	Krizový štáb policejního prezidenta
Správa kraje (Správa hl.m. Prahy)	Skupina krizového řízení	Sekretariát krizového štábu	Krizový štáb ředitele správy kraje
Okresní ředitelství	Sk. služební přípravy a krizového řízení	Sekretariát krizového štábu	Krizový štáb ředitele okresního ředitelství

7.4. Pracoviště krizového řízení krajské správy PČR

Je odborným pracovištěm pro zabezpečení přípravy správy na krizové situace a jejich řešení a dále připravuje přípravu obrany správy a její realizaci.

Ve své působnosti plní tyto úkoly :

- vykonává realizační a metodickou činnost v oblasti krizového řízení
- zabezpečuje a organizuje přípravy správy k činnosti za krizových situací, tomuto vede příslušnou dokumentaci a metodicky řídí přípravu dokumentů pro krizové plánování u okresních a městských ředitelství
- plní funkci sekretariátu krizového štábu ředitele správy
- zajišťuje spolupráci a součinnost správy s dalšími útvary PČR, HZS a správními úřady

7.5. Pracoviště krizového řízení útvarů policie (OŘ, MŘ)

Jde o skupinu služební přípravy a krizového řízení, která je odborným pracovištěm na OŘ nebo MŘ policie pro zabezpečení přípravy na krizové situace a jejich řešení a zabezpečení obranných příprav a připravenosti na jejich realizaci.

7.6. Krizová připravenost a KP na úseku vnitřní bezpečnosti

MV zpracuje ve spolupráci s Policií ČR a orgány krizového řízení návrhy typových plánů pro oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku a pro meziresortním projednání je nechá schválit BRS

1) typový plán pro ochranu narušování zákonnosti velkého rozsahu

- hrozby nebo provedení závažných teroristických akcí
- závažného narušení veřejného pořádku, nebo nárůstu závažné majetkové a násilné kriminality velkého rozsahu
- ohrožení demokratických základů státu extrémistickými silami

2) typový plán a následně operační plány pro řešení migrace velkého rozsahu

- regulace vstupu a pobytu cizích státních příslušníků
- zpřísnění pobytu a pohybu po území ČR
- nařízení evakuace a zavedení zvláštních režimů pobytu a pohybu
- omezení používání zbraní nebezpečných látek

Souběžně s typovými plány jsou zpracovány návrhy krizových opatření používané v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku :

- zvýšený dohled nad veřejným pořádkem a ostraha určených objektů
- posílení pořádkových a dalších sil Policie ČR silami a prostředky Armády ČR
- zavedení preventivních opatření proti nárůstu terorismu a jiných závažných činů
- zabezpečení zvýšené ostrahy státní hranice
- přechod Policie ČR a dalších bezpečnostních složek na zvláštní režim činnosti a její personální a materiální posílení
- rozšíření kapacit azylových, sběrných a internačních zařízení
- posílení plynulosti činnosti orgánů činných v trestním řízení a kapacity věznic

7.7. Plány veřejného pořádku a bezpečnosti

Krizový zákon ukládá policii zajišťovat připravenost k řešení krizových situací spojených s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem. Pro tyto účely jsou zpracovány v kompetenci příslušných útvarů Policie ČR plány veřejného pořádku a bezpečnosti. Tyto plány jsou různé vzhledem k rozdílům v jednotlivých regionech (teritoriální, průmyslové a demografické podmínky). Při zpracování bývá bráno v úvahu vyhodnocení hrozby rizik v daném teritoriu.

Jde především o rizika při nichž je :

- ohrožen veřejný pořádek sportovními a kulturními akcemi, mítinky, srazy osob extremistů
- ohrožen život a zdraví občanů při povodních průmyslových haváriích, úniku nebezpečných látek , při hrozbě NVS, výskytu munice nebo výbušnin, při pátrací akci např. po uprchlém vězni, nebezpečném pachateli atd.
- při porušení nebo ohrožení důležitého státního zájmu jako je narušení státní hranice, hrozba teroristického útoku atd.

7.8. Ochrana veřejného pořádku ve spolupráci s orgány obce

Dle Zák.č. 283/1991 Sb. § 2 odst 3 plní Policie ČR úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, které jí ukládají příslušné orgány obcí za podmínek stanovených zvláštními předpisy.(zákon o obcích). V § 45 odst 1 Policejní útvary a orgány obce si navzájem poskytují informace nezbytné pro plnění úkolů pro zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Odst 2 Vláda České republiky stanoví nařízením **č. 397/1992 Sb.** podrobnější úpravu vztahů policie k orgánům obcí a obecní policii.

Uvedené nařízení vlády vymezuje způsob spolupráce mezi policií, orgány obcí a obecní policií. Upravuje oprávněnost policejních útvarů vyjadřovat se k návrhům obecně závazných vyhlášek a jiným opatřením obce nebo takové opatření doporučovat.

Policie České republiky plní při ochraně veřejného pořádku ve spolupráci s orgány obcí a obecní policií následující úkoly.

1. Policejní útvary se vyjadřují k návrhům obecně závazných vyhlášek a jiných opatření obcí k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Na požádání obecní rady se určený zástupce policejního útvaru zúčastňuje na jejich přípravě.
2. Policejní útvary na základě svých poznatků doporučují orgánům obcí přijetí opatření k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a napomáhají při preventivní a výchovné činnosti obcí k ochraně veřejného pořádku.
3. Policejní útvary předkládají obecním radám nejméně jednou ročně písemné zprávy o stavu veřejného pořádku v jejich územních obvodech; zpráva obsahuje zejména přehled o celkovém stavu veřejného pořádku a vyhodnocení spolupráce s obecní policií, je-li v obci zřízena.
4. Policejní útvary, orgány obcí a obecní policie se neprodleně informují o okolnostech, které mohou vážně ohrozit veřejný pořádek.
5. Policejní útvary, orgány obcí a obecní policie mohou dohodnout podrobnosti o spolupráci při zabezpečování veřejného pořádku s ohledem na místní podmínky.

7.9. Činnost subjektů v působnosti kraje na zajištění VP

V případě vzniku mimořádné události plní subjekty, které se podílejí na zajištění veřejného pořádku následující úkoly :

Krajský úřad

krajský úřad postupuje při řešení mimořádných událostí v souladu s pokyny ministerstev a jiných ústředních správních úřadů,

- krajský úřad odpovídá za mimořádné situace, zejména při nedostatku vody a při haváriích, za opatření, a to v případech přesahujících území správního obvodu obce s rozšířenou působností nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností,
- určená stálá pracovní skupina krizového štábu kraje v případě vyhlášení stavu nebezpečí nebo koordinace opatření krajským úřadem poskytuje informace o přijatých opatřeních a postupu řešení krizové situace nebo mimořádné události.

HZS kraje

- vede přehled možných zdrojů rizik
- organizuje opravy nezbytných veřejných zařízení důležitých pro přežití obyvatelstva a k zajištění funkčnosti státní správy
- vytváří podmínky pro nouzovou komunikaci
- zabezpečuje varování a vyrozumění obyvatelstva
- zjišťuje a označuje nebezpečné oblasti včetně provádění dekontaminace případně jiných ochranných opatření

Policie České republiky

- chrání bezpečnost osob a majetku,
- spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení,
- dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení,
- reguluje vjezd vozidel a vstup osob na místo zásahu,
- reguluje pohyb vozidel a osob v místě zásahu,
- uzavírá místo zásahu a omezuje vstupu osob na místo zásahu, jejichž přítomnost zde není potřebná,
- provádí hlídkovou činnost v místě zásahu ve smyslu právních předpisů o Policii ČR,
- monitoruje situaci v oblasti dopravy a pohybu osob v rámci výkonu služby,
- provádí identifikaci osob.

Městská policie, obecní policie

- obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce,
- přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- dohlíží nad dodržováním pravidel občanského soužití,
- přispívá v rozsahu stanoveném tímto nebo jiným zákonem k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,
- upozorňuje fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k nápravě,
- při plnění svých úkolů spolupracuje s Policií ČR,
- zajišťuje veřejný pořádek na evidenčních místech evakuovaných osob a místech jejich náhradního ubytování.

Armáda České republiky

- zajistí měřicí místa na vstupních a výstupních místech vnější zóny ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem ČR,
- provádí speciální očistu osob a věcí,
- v místech speciální očisty a na odstavných plochách odpovídá za veřejný pořádek, bezpečnost a regulaci dopravy,
- podílí se pomocí vyprošťovací techniky na zabezpečování průjezdnosti a odstraňování překážek ze silničních komunikací,
- plní úkoly služby pořádkové policie

Správa a údržba silnic

- instaluje na určené objízďkové trasy dopravní značení,
- provádí pravidelnou kontrolu instalovaného dopravního značení, v případě ztráty nebo zničení jeho obnovu.

České dráhy

- dočasně zastaví dopravu na železničních tratích procházejících místem zásahu,
- v případě potřeby uzavrou určené úseky železničních tratí,
- odpovídají za veřejný pořádek a bezpečnost při přepravě osob.

Dopravní podniky zajišťující autobusovou přepravu

- zajistí veřejný pořádek v souvislosti s přepravou evakuovaných osob,
- zajistí veřejný pořádek v souvislosti s náhradní přepravou osob,
- dostatečně personálně zajistí a poučí obsluhy použitých dopravních prostředků.

Právníkové osoby a podnikající fyzické osoby

- poskytnou osobní nebo věcnou pomoc na přímou výzvu velitele zásahu nebo starosty obce nebo prostřednictvím OPIS integrovaného záchranného systému,
- za stavu nebezpečí poskytnou věcné prostředky potřebné k řešení krizové situace na výzvu oprávněného orgánu krizového řízení.

Fyzické osoby

- strpí omezení vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací,
- poskytnou na výzvu starosty obce nebo velitele zásahu osobní nebo věcnou pomoc,
- poskytnou veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy nebo zdraví osob provádějících zásah nebo ostatního obyvatelstva, zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujícího záření, dravých či nebezpečných zvířatech,
- za stavu nebezpečí hlásí přechodnou změnu svého pobytu v obci, v jejímž správním území budou pobývat, pokud jim tato povinnost vyplývá z krizových opatření nařízených orgánem krizového řízení.

7.10. Právní normy vymezující oblast KŘ, činnosti a úkoly PČR

- **vyhláška MV č. 388/2002 Sb.** o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností,
- **ústavní zákon č. 110/1998 Sb.** „o bezpečnosti ČR“,
- **zákon č. 2/1969 Sb.** „kompetenční zákon“,
- **zákon č. 240/2000 Sb.** „krizový zákon“,
- **nařízení vlády č. 462/2000 Sb.** – prováděcí předpis,
- **zákon č. 239/2000 Sb.** „o IZS“,
- **vyhláška MV č. 328/2001 Sb.** – prováděcí předpis,
- **zákon č. 241/2000 Sb.** „o HOPKS“,
- **zákon č. 129/2000 Sb.** „o krajích“,
- **zákon č. 128/2000 Sb.** „o obcích“,
- **zákon č. 283/1991 Sb.** „o PČR“,
- **nařízení vlády č. 397/1992 Sb.** „úprava vztahů mezi PČR, orgány obcí a obecní policií“,
- **zákon č. 216/2002 Sb.** „o ochraně SH“,
- **zákon č. 553/1991 Sb.** ve znění zákona č. 311/2002 Sb. „o obecní policii“,
- **zákon č. 238/2000 Sb.** „o HZS“,
- **vyhláška č. 380/2002 Sb.** k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva,
- **vyhláška č. 328/2001 Sb.** – prováděcí předpis,
- **zákon č. 140/1961 Sb.** „trestní zákon“,

- **závazný pokyn PP č. 100/2002** „činnost příslušníků PČR na úseku boje proti extremistické kriminalitě“,
- **rozkaz PP č. 27/1995** „směrnice k zajištění jednotného výkonu služby operačních středisek PČR,
- **rozkaz ředitele PČR** „směrnice k zajištění jednotného výkonu služby operačního střediska PČR,
- **nařízení MV č. 32/1995** „postup při hlášení závažných porušení vnitřního pořádku a jiných událostí“,
- **zákon č. 18/1997 Sb.** ve znění zákona č.13/2001 Sb. „atomový zákon“,
- **vyhláška SÚJB č. 307/2002 Sb.** „o radiační ochraně“,
- **vyhláška SÚJB č. 318/2002 Sb.** „k zajištění havarijní připravenosti“,
- **zákon č. 353/1999 Sb.** „prevence závažných havárií“,
- **vyhláška č. 383/2000 Sb.** „zásady stanovení zóny HP“,
- **metodický pokyn vedoucího oddělení majetkové projekce a plánování PP ČR č. 1/2002** „zásady pro používání jednotlivých druhů osobních protichemických ochranných prostředků jednotlivce“,
- **metodický pokyn vedoucího oddělení majetkové projekce a plánování PP ČR č. 3/2002** „zásady k přidělování situačních ochranných prostředků před působením nebezpečných látek“
- **zákon č. 222/1999 Sb.** „o ochraně státu“,
- **zákon č. 219/1999 Sb.** „o ozbrojených silách“,
- **nařízení vlády č. 259/1999 Sb.** „vybrané střežené objekty“,
- **ADR**
- **nařízení MV č. 29/1999** „k zajištění plnění úkolů v oblasti požární ochrany a zabezpečení výkonu odborného požárního dozoru“

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se zaměřil v předcházejících kapitolách spíše na organizační a legislativní stránku krizového řízení, což je silně propracovaná teorie v různých rovinách na určitých stupních státní správy, v různých zákonech, nařízeních, definicích a spleti grafů. Řešení krizových situací v praxi se však odvíjí zcela jinak - neplánovaně, nepřipraveně a klíčová rozhodnutí jsou obvykle vydávána tzv. "za pochodu". Jako policista jsem měl možnost prostudovat nespočet archivních materiálů, dokumentující řešení krizových situací. Měl jsem možnost se osobně setkat s policisty - kolegy, kteří byli přímými účastníky mimořádných událostí, havárií a krizových situací a nakonec já sám jsem se několika takových akcí přímo zúčastnil.

Jedná se o typické příklady z praxe, které bych chtěl ve své práci popsat a zároveň objektivně zhodnotit nasazení jednotlivých složek integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných situací.

ad 1) V roce 1987 jsem vykonával základní vojenskou službu v Táboře jako technik - opravář vozového parku mechanizovaného útvaru. Probíhalo zde nespočet vojenských cvičení avšak na jedno z nich se nedá zapomenout. Generální štáb tehdejší ČSLA vyhlásil mobilizaci divize. Motto cvičení bylo jasně dáno - přímé ohrožení republiky nepřítelem - krizová situace. Byl jsem v té chvíli na vycházce mimo útvar a měl jsem tu čest pozorovat dění ve městě. V očích civilistů naprosté zděšení, nikdo nechápal co se děje. Situace byla tak reálná, že brečeli i chlapi. V rámci tohoto cvičení byli totiž mobilizováni všichni bojeschopní muži do 40 let. Úředníci, prodavači, kuchaři, holiči, dělníci, lékaři a různí specialisté k bojové technice. Městem projížděla nákladní auta, dodávky a motocykly, které byly armádou "zrekvírovány" v JZD, továrnách, na úřadech a u civilistů. Když jsem doběhl na útvar, stačil jsem pouze registrovat, jak se přijímají a vybavují záložáci. Maskáče, prádlo, spacák, konzerva, zbraň - odevzdat doklady a další prosím - to vše v neustálém poklusu ! Pak následovalo shromaždiště a rozdělení dle vojenských specializací - tankista, raketák, pěšák, spojař. Přistavená vozidla a nástup přímo do terénu, do nástupních vojenských prostor. Já s celým útvarem jsme vyjížděli v koloně po periferii města do předem určených pozic. V čele kolony jela těžká bojová technika, která v jednu chvíli celý přesun zastavila. Pár důstojníků a vojáků běhalo před prvním tankem a snažilo se z cesty odstranit zaparkovaná civilní vozidla. Vše v okamžiku vyřešil vyšší důstojník, který vyskočil ze štábního vozidla a jednoduše zavelel - Vpřed !!!

Nechtěl bych být majitelem onoho Žiguli a Škody, které radlicí první tank v koloně jemně odstrčil ! Vše se dalo opět do pohybu a obsazení pozic proběhlo v požadovaném čase. Po týdnu cvičení skončilo a počáteční šok pominul.

V průběhu cvičení jsem potkal nespočet aktivních záloh, které byly v rámci cvičení mobilizovány a které s námi prožily týden v připravených palpostech. Každý měl svoji civilní profesi a každý měl svůj příběh jak "narukoval" na cvičení. Některé události s tímto spojené byly k pláči, jiné pak k smíchu. Armáda totiž k vyrozumění civilistů využila vojáky základní vojenské služby, důstojníků a policistů, kteří měli v tom či onom regionu alespoň nějakou místní znalost. Za tímto účelem vytiskla seznamy záložáků s místem jejich bydliště a krátký text výzvy ke splnění branné povinnosti. Mobilizovalo se cca 15 000 záložáků a ten chaos si nikdo nedokáže představit. Vojáci základní služby si své povinnosti plnili v rámci výcviku a dle pokynů velení a nadřízených. Záložáci se "naháněli" v civilu, na pracovištích, v hospodách, u milenek, na rybách, na rekreacích a v přeneseném slova smyslu dokonce i na hřbitovech - k velice trapným situacím docházelo při vyrozumění záložáků, kteří již několik let nežili ! (administrativní chyby na vojenských správách).

Snad nejkurioznější případ se stal v průběhu mobilizace v jedné restauraci v Táboře. Vojenská policie zde vyrozumívala personál resp. kuchaře a číšníka o mobilizaci s tím, že musí dodržet časový termín k nástupu u určitého útvaru. Personál se zdráhal a různě se vymlouval že si musí zařídit určité soukromé záležitosti, postarat se o rodinu atd. Jednání mezi vojáky a "civilisty" přerostlo v hádku kterou rázně utnul důstojník velící vojenské policii. Přivolal na místo posilu, kuchaře v zástěře a číšníka ve smokingu naložili do auta, přihodili k nim i vedoucího a restauraci během 5 minut uzavřeli.

Tuto mimořádnou událost uvádím nejenom proto, že jsem byl jejím přímým účastníkem , ale hlavně proto, že se jednalo o modelovou situaci, která měla za cíl prověřit organizační schopnosti tehdejší ČSLA v případě krizové situace - ohrožení bezpečnosti státu. Na mne, jako vojáka základní služby celá akce udělala ohromný dojem. S odstupem času toto cvičení - mobilizaci hodnotím co do rozsahu jako největší, kterého jsem se kdy zúčastnil. Počáteční chaos a zmatky postupně vystřídala naprostá souhra a soulad štábu s podřízenými útvary a civilními úřady. Největší aktivitu vyvíjeli důstojníci a praporčíci na těch nejnižších postech, neboť veškeré rozkazy bylo nutno splnit v určitém termínu. Většina z nich se s tímto vypořádala s naprostým přehledem a byť jsem tehdejší "lampasáky" neměl zrovna v lásce musím uznat, že se ve svém řemesle dokonale vyznali ! Byli tvrdí, neústupní a vyžadovali plnění všech rozkazů tzv. "do puntíku" - vojáci základní služby, záložáci, policie, tehdejší Lidové milice, nemocnice, zdravotnický personál , civilisté, atd. - vše bylo v jeden okamžik

podřízeno armádě a veškeré dění v těchto složkách státní správy bylo nastaveno k součinnosti tak, jako by k ohrožení státu opravdu došlo. Bojeschopnosti divize bylo dosaženo v průběhu 60 hodin, alespoň takto to bylo později prezentováno nám, vojákům základní služby. Když porovnáme tehdejší technické a elektronické zázemí vojensky organizovaných složek se současnou špičkovou technikou, pak to byl výkon hodný uznání.

ad 2) V rámci své policejní praxe jsem měl možnost seznámit se s písemným materiálem, který dokumentoval mimořádnou událost v podobě sesuvu obytného pětipodlažního domu v rekonstrukci na náměstí Svobody v Brně. K této události došlo v polovině devadesátých let a pod sutinami zemřelo 8 dělníků (všichni Ukrajinci bez pracovního povolení v ČR). Výklad k dokumentaci mi podal kolega - policista, který byl na místě jako jeden z prvních a následně pracoval na objasnění případu ve zvláštním policejním týmu. Jako příčina zhroucení všech podlaží byla později statikem určena nedbalost a nedodržení plánů rekonstrukce ze strany stavbyvedoucího. Dominový efekt způsobil sesuv podlahy v 5 patře budovy, který následně strhával pod tíhou další a další patra pod sebou. Trosky domu doslova pohřbily více jak 20 dělníků, kteří se v té chvíli na staveništi zdržovali. Kolega mi dramatické chvíle přiblížil následovně :

" Na obvodě (myšleno OOP PČR) byl slyšet jenom řev náčelníka, který vyháněl všechny na náměstí, a to jak uniformy tak kriminálku. Všechno co má ruce a nohy okamžitě ven a zabezpečit místo neštěstí kordonem ! (K sesuvu došlo cca 70 m od obvodního oddělení PČR). Poskytnout přeživším první pomoc a vyčkat příjezdu záchranečnické a hasičské jednotky ! Na místě udržet pořádek, "čumily" odkázat do patřičné vzdálenosti - vymezit bezpečnou zónu páskou se zákazem vstupu ! **NAPROSTÝ ZÁKAZ VSTUPU DO BUDOVY !!!** Sekretářkám a uklízečkám nařídil ať posbírají na celém úřadě lékárničky a dostaví se okamžitě na místo neštěstí. V jeden okamžik zmobilizoval veškerou živou sílu, kterou měl k dispozici. - Když jsme přiběhli na místo, z domu se vířil prach a čelní stěna byla nepoškozena. Východem se z trosek potáceli otřesení a zranění dělníci. V šoku křičeli zcela nesrozumitelné věty, ukazovali zpět na dům a jakoby se tam chtěli vrátit. Později jsem pochopil, že to byli Ukrajinci a hledali své příbuzné, se kterými na stavbě pracovali - otec se synem, bratr s bratrem ..... . Náčelník vyhnal z úřadu naprosto všechny policisty a sám na místě zcela ovládl situaci. Jeho rozkazy byly jasné a stručné. Protože jsme byli soustředěni na relativně malém území, stačilo jenom povel zakřičet. Vytlačení "čumilů" a civilistů vzniklo několik bezpečnostních zón, které za malý okamžik využívaly jako nástupní prostor pro své operace, záchranáři, zdravotníci a hasiči. Policisté dále zůstávali na svých místech vně tohoto koridoru a zabráňovali vstupu nežádoucích osob a novinářů, kteří se dožadovali práva na informaci. Záchranáři s hasiči po

první rekognoskaci místa nevěřicně zírali na spoušť uvnitř domu a v jeho zadním traktu. Průzkum trosek byl velice riskantní, neboť hrozilo zřícení jak čelní zdi tak obvodových zdí. Ze sutin se ozýval křik, volání o pomoc - tříčlenné týmy s největší opatrností pronikaly do budovy a v rámci prvotního průzkumu vynesly všechny dělníky, na které zde narazili - některé v šoku, některé lehce či těžce zraněné a bohužel i usmrčené. Všichni přeživší dělníci se shodovali na tom, že v nejspodnějších patrech budovy jsou zasypáni jejich druzi, počet si však nikdo netroufal odhadnout.

Statik, který se dostavil na místo neštěstí konstatoval, že se zde nedá využít těžká technika a v rámci záchrany dalších postižených je nutno postupovat velice opatrně bez jakýchkoliv dalších otřesů. Zdravotníci ošetřovali zraněné, policisté zjišťovali jejich totožnost a dle možností se snažili poškozené vytěžit s cílem zjistit, kolik osob se vlastně na staveništi v době neštěstí pohybovalo. Evidence zraněných a dosud vyproštěných obětí si vedla každá složka IZS zvlášť (dle priorit a svých úkolů na místě). Po příjezdu všech složek IZS na místo se přímo na náměstí vytvořil a "utábořil" štáb, ve kterém byli soustředěni všichni velitelé týmů, které se na zásahu podílely. Tento štáb do hodiny rozhodl, že je nutno povolat na místo civilní obranu z Bučovic s cílem co nejdříve odstranit hromadu trosek a tak vyprostit zavalené dělníky. Záchranáři se psy potvrdili, že pod sutinami jsou stále lidé. Vojáci z civilní obrany na místo dorazili po 3 hodinách a ihned se pustili do práce. Žádné lopaty, žádné krumpáče, žádná technika - vše ručně na kolečka a vyvážení na korbu přistavených nákladních aut. V průběhu dalších 18 hodin (záchranné práce trvaly cca 24 hodin) se jim podařilo vyprostit 4 těla bez známek života. Jako posledního se jim podařilo vyprostit a zachránit 26 letého dělníka, který pod troskami ležel v bezvědomí 15 hodin ! "

Kolega mě i v tomto případě potvrdil, že počáteční chaos na místě zásahu složek IZS se dá velice rychle překonat uvážlivým avšak rozhodným velením. V tomto případě byla první na místě Policie ČR, která v krátkém časovém úseku připravila záchranářům, zdravotníkům a hasičům prostor a zázemí, čehož využili k okamžitému zásahu. Vojáci (civilní obrana) i v tomto případě předvedli vynikající výkon, byť se jednalo stále o vojáky základní služby vedené mladými, ale zkušenými důstojníky. Největší bolestí všech těchto akcí, ať se jedná o modelové situace či skutečně ostré zásahy, jsou tzv. "zásluhy" a "potřásání pravicí". Štáb, který byl improvizovaně zřízen přímo na náměstí postupně začali "obtěžovat" vyšší funkcionáři všech zainteresovaných složek, magistrátní úředníci a odborníci na všechno - žurnalisté ! Rozvíjení různých teorií a okamžitých nápadů se brzo změnilo ve frašku a až se tito funkcionáři dokonale znemožnili před svými podřízenými, sami štáb radši opustili. Samozřejmě i v tomto případě se ukázalo, že nejaktivnější jsou přesně ty složky IZS, které se

podílejí na zásahu přímo v terénu (pěšáci). Největší autoritou je pro ně velitel týmu, se kterým jsou sehraní. V případě ozbrojených sborů pak důstojník či velící na té nejnižší úrovni s přirozenou autoritou a znalostí problému - praktik.

ad 3) V roce 1997, jsem pracoval na okrese Zlín a byl jsem svědkem povodní v Otrokovicích, kdy jsem byl nejen jedním z poškozených, protože jsem zde v té době bydlel, ale také jsem byl zapojen do prací při evakuaci osob a následně i hlídání majetku v zatopené oblasti. I když je to již několik let zpátky, pamatuji se, jak ke konci června bylo deštivé počasí a řeky Morava a Dřevnice se začaly vylévat z koryt. Ze strany policie a to jak státní, tak městské bylo prováděno monitorování koryt obou řek a následně bylo podáváno hlášení krizovému štábu, který tehdy zasedal. Nikdo však netušil, že se stane ještě něco horšího, že i přes veškeré monitorování obou řek bude zaplavena téměř polovina města Otrokovic a že voda přijde náhle, nečekaně a z míst, odkud by ji nikdo nečekal.

V neděli 6. červnu ve večerních hodinách začala řeka Dřevnice stoupat. Krizovým štábem města Otrokovic byl vyhlášen 3. povodňový stupeň a byli upozorněni obyvatelé sídliště Trávníky a Střed a části Stará kolonie na možnost evakuace. Následující den ráno zaplavila řeka část sídliště Trávníky a dále sídliště Střed poblíž svého koryta. Dále zaplavila část Staré kolonie, odkud bylo evakuováno několik obyvatel. Byly také částečně zaplaveny podniky Barum, Moravan, Teplárna a další, které se nacházely poblíž levé strany řeky Dřevnice. Nejhorší však bylo zaplavení Čistírny odpadních vod na Bahňáku, kdy přestaly fungovat čerpadla odvádějící odpadní vodu. Řada domů měla zaplavené sklepy, kdy voda stoupala z kanalizace. Další problém vznikl u Bělovského jezu, kde byla prováděna výstavba vodní elektrárny. Zde se vytvořilo velké jezero a bylo rozhodnuto, že se voda z tohoto jezera odvede odstřelem u Bělovského jezu. Nakonec k odstřelu nedošlo a byla pouze překopána komunikace u jezu a voda byla odvedena do koryta vedoucího souběžně s řekou Moravou. Toto však vedlo pouze k tomu, že se zaplavila část Lužního lesa a dostihová dráha na Štěrковиšti. Lidé byli proto vyzváni aby se připravili na možnou evakuaci. Nikdo však tuto výzvu nebral vážně a tomu nahrávalo i to, že hladina řeky Moravy začala klesat. Tento stav však nevydržel dlouho.

Ve čtvrtek v časných ranních hodinách přichází voda od Tlumačova, tedy z míst odkud by ji nikdo nečekal. Tato voda se sem dostala po protržení hráze mezi řekou Moravou a jezerem v Kvasicích, která byla oslabena těžbou štěrkopísku. Začíná se plnit dostihová dráha, voda začíná přetékat přes silnici do vedlejšího jezera. Ráno už je situace tak vážná, že začíná evakuace osob, kdy na místo přijíždí HZS ze Zlína který ji řídí, na místě pomáhají dále vojáci a policie. Spoustu lidí však i nadále odmítá opustit své domovy a odejít. Většina, která bydlí

v činžácích a panelových domech v části Bahňák a Štěrkoviště zůstává. V tu dobu vytváří voda mezi dostihovou dráhou a jezerem průrvu, kdy průtok vody se dramaticky zrychluje. Bohužel zde přichází o život muž, který podcenil valící se vodu a přecenil své síly a poté co se projíždí na nafukovacím lehátku je stržen proudem pod vodu. Nalezen byl až po opadnutí vody zamotán ve strženém oplocení. Voda zatápí velmi rychle celou část Bahňák a Štěrkoviště i s podnikem TOMA. Zatopení je natolik nečekané, že mnozí si stihnou vzít jen nejnnutnější věci. V podniku TOMA Otrokovice nestihnou hasiči odvézt ani některá svoje vozidla a jsou rádi, že se stihnou evakuovat. Vjezd a brána podniku mizí pod vodou a výška vody zde dosahuje přes 4 metry. Panelové 13-ti poschodové domy a tzv. Baťovy domky jsou zatopeny do výše prvního patra. Přestává fungovat elektřina, přestává téct pitná voda a z této části Otrokovic se stává ve večerních hodinách město duchů.

Na nadejzdu který spojuje zaplavenou část Otrokovic od nezaplavené stojí autobusy, které nakládají evakuované občany. Lidé zde propadají beznadějí a nejhorší je to pro ty, kteří se například vrací z nočních směn nebo z dovolených a najednou zjišťují, že nemohou domů a že přišli o majetek který léta budovali. Dochází k hysterickým scénám a k nadávkám mnohdy musí asistovat i lékař. Evakuace osob pokračuje i v pátek, protože voda neustále stoupá. Město vydává vyhlášku, kterou se upravuje vstup do zaplavené zóny a její ostraha. Krizový štáb mezi tím řeší problém zásobování osob, které se odmítly evakuovat pitnou vodou a potravinami. Přestává však téct pitná voda v celých Otrokovících, tato se musí dopravovat v cisternách a balená. Z tohoto důvodu jsou během evakuace vytvořena na třech místech ve městě střediska, kde je vydávána pitná voda, potraviny, oblečení a hygienické potřeby. Lidé kteří zůstali v zatopené oblasti jsou zásobováni pomocí člunů hlídkami hasičů a policie, kteří zároveň provádí střežení. Mezi tím se snaží Krizový štáb o zasypaní průrvy mezi dostihovou dráhou a jezerem což se za pomoci vojáků a potápěčů nakonec podaří.

Voda začíná klesat, ale na některých místech se drží jako v umyvadle, lidé jsou nervózní a někteří žádají aby byly uvolněny staré Baťovy kanály. Toto však nelze uskutečnit a místo toho je na jedné straně voda odváděna překopanou komunikací u Bělovského jezu do řeky Moravy, na druhé straně je provedeno obdobné překopání u železničního mostu vedoucího do podniku TOMA Otrokovice. Zbytek vody měla odčerpát čerpadla z Čistírny odpadních vod, která se však nepodařilo opravit a v celé ČR nebyla čerpadla o stejném výkonu. Tyto byly poté co Krizový štáb řešil věc přes MZV poskytnuta ze zahraničí.

Po opadnutí vody bylo nejhorší řešit úklid zničených věcí a dále uhynulých zvířat. Musely se do určitých částí navézt kontejnery na odpad. Vydávaly se dezinfekční prostředky a ochranné prostředky aby se zamezilo propuknutí infekce. Navíc z TOMA Otrokovice vytekly

chemikálie používané při zpracování kůží a ty zamořily půdu ve Staré kolonii. Toto bylo řešeno rozvozem vápna, které bylo sypáno do půdy a lidé byly upozorněni aby zde nejméně rok nepěstovali žádnou zeleninu. Byla rozdávána další humanitární pomoc mimo jiné i nábytek a elektrospotřebiče. Život se pomalu vracel do starých kolejí, lidé uklízeli a zjišťovali škody, které voda způsobila. Dá se říci že Krizový štáb se v té době snažil vzniklé problémy řešit rychle a s ohledem na vzniklou situaci, a to i přesto, že zatopení Otrokovic výrazně ovlivnilo osudné protržení hráze mezi řekou Moravou a jezerem v Kvasicích, kdy voda přišla z míst odkud to nikdo nepředpokládal. Také složky HZS, policie a vojska spolupracovaly a plnily úkoly které jim byly zadány. Městská rada následně využila získaných zkušeností k vybudování protipovodňových zařízení ve městě.

ad 4) V rámci svých pracovních povinností jsem se v březnu 2006 zúčastnil instruktážně metodického zaměstnání v Praze. Školitel byl v tomto případě styčný důstojník Metropolitní policie v Londýně, který zde přednášel na téma mezinárodní terorismus a teroristické útoky v Londýně v červenci 2005.

Jako další příklad mimořádné situace jsem se rozhodl uvést právě tento teroristický útok na londýnské metro a autobus plný civilistů. Medializace tohoto útoku na civilní obyvatelstvo byla sice značná, ale některá fakta zůstala laické veřejnosti utajena, nebo o ně prostě žurnalisté nejevili zájem. Útok provedla čtveřice Arabů (Pákistánců), resp. Britů, neboť všichni mladíci se narodili v rodinách utečenců ve Velké Británii. Motiv jejich útoku lze pouze odhadnout. S největší pravděpodobností byli inspirováni náboženskou nesnášenlivostí a obecně ovlivnění mezinárodním terorismem. Za cíle útoku si vybrali civilisty v prostředcích hromadné dopravy. Tři sebevražedné útoky provedli ve vlacích metra a jeden útok v autobusu. Při odpálení náloží všichni čtyři atentátníci zahynuli. Při explozích bylo zabito celkem 52 civilistů a nejméně 700 osob bylo zraněno. Zpravodajské služby neměly o plánovaných útocích jediný signál či jinak využitelnou informaci. Speciální policejní tým, který pracoval na objasnění teroristického útoku se mimo jiné zabýval pečlivou analýzou kamerových systému, kterými je Londýn doslova "prošpikován". Výsledkem detailního zkoumání záznamů kamer bylo ustanovení nejenom čtveřice atentátníků, ale taktéž zjištění časového snímku jejich aktivit a trasy, kterou atentátníci zvolili při nástupu do akce. Tímto způsobem byl dokonce vystopován byt, který měli 14 dní před útokem v pronájmu a kde se na celou akci připravovali. Pro zajímavost - pronajatý byt bezpečnostní složky později podrobily důkladnému ohledání, které trvalo 6 týdnů !

A nyní k činnosti IZS, který se podílel na záchraně zraněných a odstranění následků teroristického útoku. Záchranářské týmy ve Velké Británii (obdoba našeho IZS) jsou

prakticky neustále v akci. V 70. a 80. letech minulého století týmy IZS nespočetněkrát zasahovaly na místech teroristických útoků IRA na celém území Británie. Zásahy byly podrobeny důkladné analýze a součinnost jednotlivých složek IZS se neustále zdokonalovala. Cvičení a příprava týmů byla prováděna v podmínkách, které se co nejvíce blížili realitě. V případě teroristického útoku na londýnské metro v roce 2005 "štěstí stálo na straně připravených". Dva týdny před útokem sebevražedných atentátníků všechny složky IZS nacvičovali v Londýně zásah při mimořádné události a námětem cvičení byla masová havárie v metru ! K odpálení jednoho atentátníka došlo v autobuse hromadné dopravy přímo před Nemocničním domem (v ČR obdoba polikliniky). Týmy záchranářů v tomto případě poprvé praktikovali při zásahu dříve nacvičenou metodu tzv. "kartiček". Každý zraněný po neodkladném ošetření přímo na místě dostal na krk kartičku, kde byl popsán rozsah zranění (včetně rozsahu první pomoci) a takto byl převezen do nemocnice.

Ještě v den atentátu byla policejním vyšetřovacím týmem zřízena "krizová" telefonní linka, na kterou se měli obracet příbuzní všech pohřešovaných. Linka byla obsluhována specialisty z IZS a psychology s cílem uklidnit a hlavně objektivně informovat rodiny poškozených. Tuto linku mimo jiné využili i rodiče jednoho z atentátníků, když oznámila pohřešování svého syna. Byla to vlastně první informace (horká stopa), kterou získal speciální tým v průběhu pátrání po pachatelích atentátu. Další cenné informace získali policisté přímo z kamerového systému, který je zde součástí IZS !

Po akci byla vyhodnocena celá činnost IZS a bylo konstatováno, že zásah byl co do rozsahu největší za posledních 20 let. Výkon záchranářů byl hodnocen po všech stránkách jako vysoce profesionální. K úspěchu IZS v tomto případě bezesporu přispělo i chování civilistů. Nikde žádný náznak paniky a hysterie. Veřejnost tuto událost vnímala s typickým "klidem Angličana". Za zmínku snad stojí negativa, zjištěna při prvotním zásahu na místě a dále v průběhu odstraňování následků a škod :

- k výbuchu náloží došlo nikoliv na nástupištích nebo ve stanicích metra, ale přímo v tunelu, když se vlaková souprava pohybovala. V tunelech není zavedena vzduchotechnika a proudění vzduchu zde zajišťují pouze projíždějící vlaky. Záchranáři v prostorách metra kolabovali, neboť podmínky zde připomínaly práci v dolech. (přehřátí organismu)

- když se první ze záchranářů dostali k poškozeným vlakovým soupravám a k prvním zraněným, s překvapením zjistili, že v tunelu jsou všechny vysílačky naprosto nefunkční !

- snad nejtěžší pro záchranáře bylo zajišťovat zbytky těl pro pozdější identifikaci. V průběhu záchranných prací byli do metra postupně svezeni snad všichni profesionální psodvci z Londýna a okolí. Jejich nasazení v prostoru bylo neobvyklé, avšak logické. Psi měli zabránit krysám v odnášení lidských ostatků !

Lidé se rodí do světa nejrozumnějších rizik, kdy některá jsou značná a jiná zanedbatelná. Jde o rizika, jako přírodní katastrofy, výrobní havárie a v dnešní době napětí i časté teroristické útoky, které lze předvídat, ale nelze je vyloučit. Za snahu o rychlý ekonomický růst platí člověk daň, kterou je život v narůstajícím riziku. S tím jak se neustále vyvíjí lidská společnost a s měnícím se politickým a ekonomickým uspořádáním světa, krize v různých podobách zákonitě vznikají a ani naše společnost proti nim nemůže být imunní. Protože se ne vždy podaří krizi včas odvrátit musíme být na tyto situace řádně připraveni a věcně příslušné orgány pro jejich řešení musí být řádně připraveny a vyškoleny. Není-li tomu tak potom při praktickém řešení krizové situace může nastat tzv. „organizovaný zmatek“ s různými negativními následky k nimž, by při dobré organizaci a správném rozhodování nemělo dojít. A právě k těmto účelům slouží krizové řízení jehož nástrojem je krizové plánování. Samotné krizové řízení je souhrn řídicích činností které slouží příslušným orgánům k provádění analýzy a vyhodnocování bezpečnostních rizik. S tím souvisí krizové plánování, kdy pomocí souhrnu činností je provedeno plánování, sloužící následně k realizaci cílů a úkolů při zajišťování bezpečnosti státu a obyvatelstva při vzniku krizové situace. Pokud taková situace vznikne, přijmou krizové orgány opatření které vzniklou krizi řeší. V praxi to znamená že každý subjekt, který se zúčastní řešení krizové situace má přesně dány své úkoly a povinnosti. Při tomto je nutné aby jednotlivé složky a orgány mezi sebou komunikovaly a předávaly si získané informace a poznatky, aby mohlo být operativně reagováno na vzniklé problémy a přijata další opatření. V současné době jak již bylo uvedeno jsou ve světě časté přírodní katastrofy a neméně časté jsou v současné době i teroristické útoky. Tyto události vždy sebou nesou zničení určité části území a ohrožení životů osob. Při úmrtích pak může vlivem pomalé obnovy docházet k různým epidemiím. V ČR slouží k likvidacím a záchranným pracím v rámci krizového řízení a plánování Integrovaný záchranný systém, který slučuje několik složek a tyto pak v případě vzniku mimořádné události spolupracují při obnově postiženého území.

Jak je z tohoto vidět má krizové řízení velký význam zvláště v současné době. Slouží aby každá krizová situace byla řešena co nejdříve a co nejlépe. Aby byly zajištěny základní

potřeby pro fungování státu a nedocházelo ke zmatku, narušení veřejného pořádku případně k porušení funkčnosti celé veřejné správy.

Toto téma které je velmi obsáhlé, a dalo by se o něm napsat ještě mnoho stránek . Toto však nebylo mým účelem .Tuto práci jsem pojal jako stručné vysvětlení pojmu krizové řízení a plánování a Integrovaného záchranného systému ČR, kde jsem chtěl uvést jakým způsobem funguje a k čemu slouží. Dále jsem popsal činnost jedné ze složek IZS v rámci krizového řízení a to Policie ČR.

Seznam použité literatury

- [1] JUDr. VLADIMÍR LAUCKÝ Technologie komerční bezpečnosti II. skriptu UTB, ročník 2004, ISBN 80-7318-119-3
- [2] Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení ve znění zák. č. 320/2002 Sb.
- [3] Zákon č. 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy
- [4] Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému
- [5] Zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR (Ústavní zákon)
- [6] Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích
- [7] Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích
- [8] Zákon č. 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s končením činnosti okresních rad
- [9] prof. Ing. VLADIMÍR KLABAN CSc. Úvaha o krizovém managementu. magazín Security, září/říjen 2002, roč. IX, číslo 49, ISSN 1210-8723
- [10] Krizový management ČR, navštíveno 21.11.2004 dostupné na www.emergency.cz
- [11] Krizové řízení v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, seminář, skupina krizového řízení PP ČR. (Power Point)
- [12] Ing. V. ADAMEC, Doc. Dr. Ing. M. ŠENOVSKÝ Management záchranných prací I. skriptu VŠB-TU Ostrava, ročník 2001, ISBN 80-86111-79-2

Seznam použitých symbolů a zkratek

KŘ – krizové řízení

KP – krizové plánování

KM- krizový management

BRS- Bezpečnostní rada státu

ÚKS- Ústřední krizový štáb

BRK- Bezpečnostní rada kraje

BRUOb- Bezpečnostní rada určené obce

KŠK- krizový štáb kraje

KŠUOb- Krizový štáb určené obce

MV- Ministerstvo vnitra

PP- Policejní prezidium

PČR- Policie České republiky

IZS- Integrovaný záchranný systém

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Krizové stavy	15
Tabulka 2. Krizové situace.....	18
Tabulka 3. Ústřední krizový štáb	20
Tabulka 4. Ústava a ústavní zákony.....	24
Tabulka 5. Prováděcí předpisy	25
Tabulka 6. Základní zákony krizového plánování	27
Tabulka 7. Orgány krizového řízení PČR	42

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Procesy krizového řízení.....	14
Obr. 2. Krizové řízení.....	41